

ПРОГРАМА: АКТИВНИ УСЛУГИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА

ПЛАНИРАНЕ НА МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

ПЛАН ЗА ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ 2007- 2013 г.

ДОСТАВЧИК НА УСЛУГАТА:

Сдружение Национален ромски център „Свети Георги”,
1303 София, ул. „Отец Паисий” № 87,
www.nrc-bg.org; n_roma_center@abv.bg,
02/9310452

„Главболгарстрой” АД,
1330 София, бул. „Никола Мушанов” № 114,
vvutov@gbg-bg.com, 02/9201470

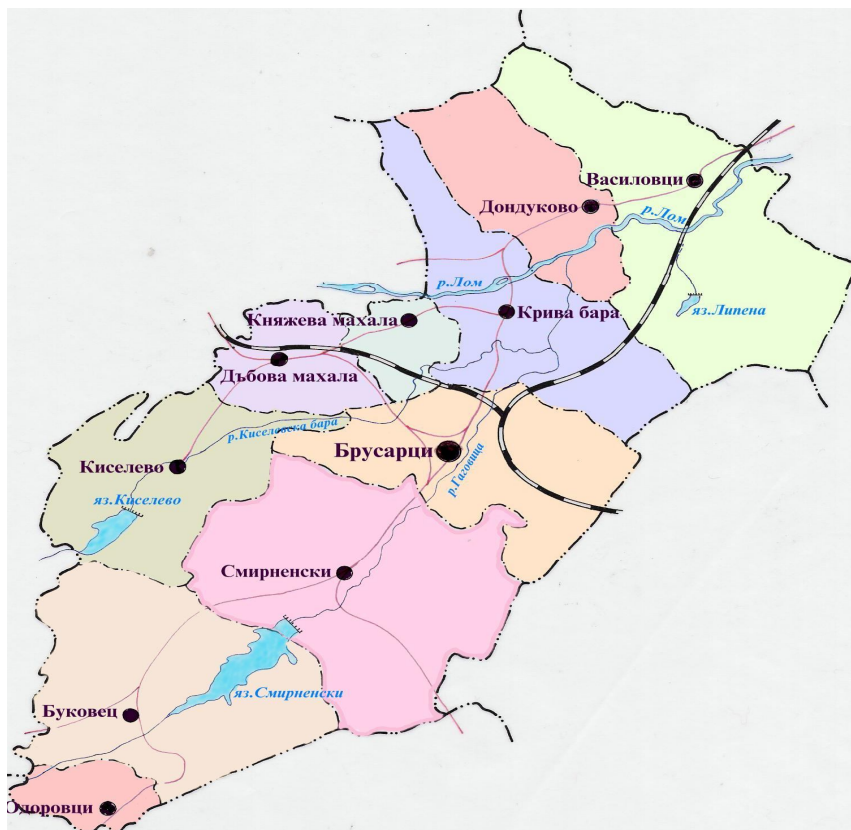
СЪДЪРЖАНИЕ:

1. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНАТА	3
2. ПРОУЧВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА В ОБЩИНА БРУСАРЦИ.....	16
3. НАСЪРЧАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ	23
4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО.....	25
5. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРИВЛИЧАНЕ НА ИНВИСТИЦИИ	27
6. АНАЛИЗ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА.....	30
7. АНАЛИЗ НА ПРОЦЕСИТЕ И ТЕНДЕНЦИИТЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА.....	29
8. SWOT АНАЛИЗ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ	36
9. СТРАТЕГИЯ ЗА МЕСТНО ИКОНОМИЧЕСКОРАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ.....	46
10. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ ГИЯ.....	63

I. АНАЛИЗ НА СЪЩЕСТВУВАЩОТО ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ

1. ФИЗИКО - ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ

1.1. Географско разположение

Община Брусарци е разположена в Северозападната част на Република България в западната част на Дунавската хълмиста равнина, по терасите на река Нечинска бара, десен приток на Лом, на височина 125 м.

На изток от Брусарци се издига височината *Поломски венец*.

Граничи с общините Монтана, Лом, Медковец и Ружинци.

Разстоянието от общинския център – гр. Брусарци до областния град Монтана е 37 км, а до гр. Лом – 25 км. Географското положение на общината създава добри условия за осъществяване на връзки с други общини.

Брусарци е център на община, в която влизат още 9 населени места:

- Смирненски
- Буковец
- Одровци
- Киселево
- Дъбова махала
- Княжева махала
- Крива бара
- Дондуково
- Василовци

Територията на общината е 194 553 дка/ 5, 3% от територията на област Монтана:

▪ фонд населени места	-	10 523 дка;
▪ селскостопански фонд	-	158 502 дка;
▪ горски фонд	-	20 975 дка;
▪ транспортна инфраструктура	-	1 312 дка
▪ кариери	-	211 дка.

Климат

Община Брусарци е разположена в климатичен пояс с умерено – континентален климат, отличаващ се със студена и сравнително продължителна зима, горещо лято и максимум на валежите през месец юни.

Равнинният характер на релефа, естественото плодородие на почвата и възможностите за механизирана обработка са предпоставка за развитието на растениевъдство, главно в отглеждането на зърнено – хлебни, зърнено – фуражни и технически култури, лозя и овощни градини, а наличието на пастбища създава условия за развитие на животновъдство. Тъмносиви горски почви и еродирани излужени черноземи

Водни ресурси

Водните площи на територията на общината са 3 030 дка, разпределени по следния начин:

▪ реки	– 914 дка;
▪ язовири, водоеми и канали	– 1 592 дка;
▪ блата и мочурища	– 214 дка;
▪ рибарници	– 310 дка.

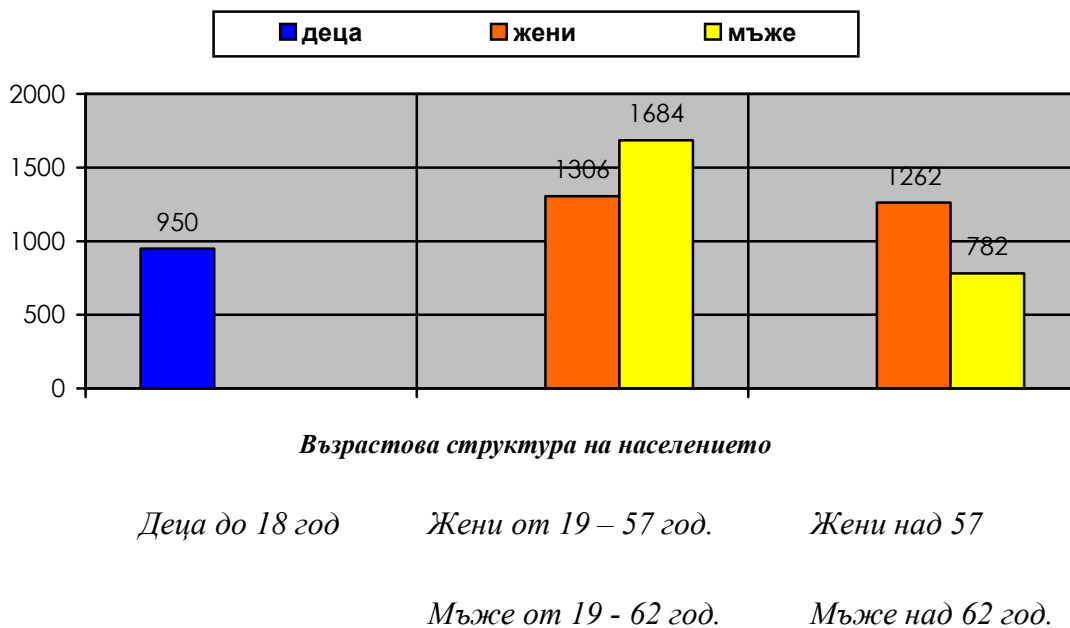
1.2. Население

По последни данни от НБД “ Население” на територията на община Брусарци постоянно живеят 5984бр. жители, в това число 1800 роми /30 % от общото население /.

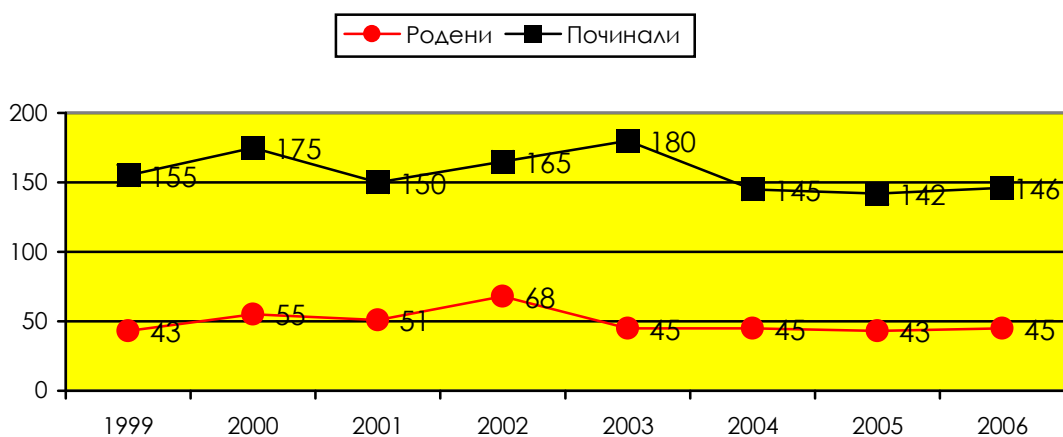
Демографска справка

Населено място	Брой жители
Брусарци	1523
Смирненски	584
Крива бара	1206
Дондуково	454
Василовци	1508
Буковец	205
Дъбова махала	83
Киселево	236
Княжева махала	162
Одровци	23
ОБЩО:	5984

От общия брой на населението 2967 са мъже / 49 %/ и 3 017 жени / 51 %/.

Тенденцията по отношение на раждаемостта и смъртността за период 1999 – 2006 г. е отразена на следващата графика:

Смъртността трикратно превишава раждаемостта. Характеристиката на общата смъртност по причини показва, че в нейната структура най – голям дял заемат умиранията от заболяване на сърдечно – съдовата система, съдово – мозъчни заболявания и ракови заболявания. Естественят прираст на населението в общината за наблюдавания период е отрицателен – 899 души.

От съществено значение е фактът, че продължава да нараства броя на населението от ромски произход. Проблемът, който възниква във връзка с този факт е, че от средите на ромското население произлизат най – голям брой слабо образовани и ниско квалифицирани лица, потенциални безработни.

1.3. История и култура

История

Брусарци възниква през 16 век като българско селище. Споменава се за пръв път в турски документ под името *Гаговица* или *Гагавица*. Името си дължи на прякора на турчина, който го заселил – Гагата. След чумна епидемия селището е изоставено и около

1840 възниква отново край Нечинска бара. До Освобождението е малко селище. През 1874 има 50 къщи, а през 1890 – 74 къщи с 450 жители. Всъщност първоначално Гаговица и Брусарци са били отделни села, като Гаговица лежи на десния, а Брусарци на левия бряг на Нечинска бара, но по-късно са съединени. На височините край Брусарци има стар манастир „Св. Рангел“, разрушаван от турците по време на Чипровското въстание.

Киселево е много старо село. В горите наоколо преди Освобождението са намирали убежище хайдутите със своите дружини – хайдут Велко, Точо войвода, Сръндак войвода, Чавдар войвода, Станко войвода, Пуйо войвода, Иван Кулин. През 1890 г. е имало 35 къщи с 250 жители.

В стари документи **Дъбова махала** се споменава като Али Дубова махала. Народното предание извежда названието на селото от името на някогашния владетел на чифлика Хаджи Дубан. Според други изследвания е заселено от някой си Ахмед арнаутина с прякор Дубата. *Дуба* се наричала голяма лодка, с която по Дунава се превозвали пътници и стоки. Ахмед получил земя от видинския Хюсеин паша за заслуги. Имотът не бил голям, но той заграбил от околните села и така уголемил владението си. Съградил кула, направил воденица и с ангария прокопал вада. По този начин се образувал чифлик. Там заселил най-напред няколко къщи от двете страни на вадата. Постепенно броят на къщите достигнал 20, като жителите работели земята на изполища. След Освобождението селяните откупили земята от наследниците и станали нейни стопани. През 1890 Дъбова махала имала 29 къщи и население от 201 души. Значителна част от жителите са преселници от Белоградчишките села.

Първоначално **Княжева махала** е била във владение на Ибрахим ага и се казвало *Ибрахимова махала*. Впоследствие било населено от някой си арнаутин Ислям и наречено на негово име — *Ислям махала*. По-късно е преименувано на **Княжева махала**, но сред местното население до днес е по-известно под името **Щъркова махала**.

Крива бара е създадено в края на 18 век от преселници от Плевенско. Причината са войните между Осман Пазвантоглу и Тръстеникоглу за надмощие в Плевенския край, от които страда най-много местното българско население. Говори се за двама братя, които първи пристигат в този край и са впечатлени от отсъствието на турци. За един сезон цялото им село се пренася в територията в близост до река Гаговишка, от която идва и името на селото Крива бара.

Няколко пъти селото е било сполетявано от епидемии, поради което е изгаряно напълно и премествано на друго място, но пак край реката. През 1923 година селото е в центъра на Септемврийското въстание. В него загиват 5-ма участника.

Старото име на **Дондуково** е Татар Махала или маала. Създадено е от черкези и други народности от Русия, преселени чрез спогодбата на тогавашна Русия и Турция за обмяна за населението-християни за мюсюлмани. В началото тези хора са били истинско бедствие за другите села, защото освен да крадът и грабят от реколтата на другите, просто друго не умеели. Има случаи на съпротива от страна на другите села, като пример е Тодор Сирияра от Крива бара, който с проста тояга е ликвидирал 12 човека от Татар махала, опитващи се да му ограбят реколтата.

Писмените паметници сочат, че корените на **Василовци** датират от 18 век, когато хора са населявали отсрещния (десния) бряг на река Лом. След наводнение селяните са започнали заселване на левия бряг. Местните хора обаче разказват легенда, според която мъж на име Васил отглеждал голямо стадо овце на точно това място, оттам и името на селото.

Култура

В Брусарци има стар манастир “Св. Арх. Михаил”, който е разположен в околностите на хълм по десният бряг на река Нечинска бара, която е приток на р. Лом.

Според сведения събрани от предания и легенди, манастирът е възникнал още в

Римско време. Бил е местен три пъти по различни причини. Първоначално е имал вида на землянка – могила, изградена от дървени пръти. По-късно възниква върху руините на монашеско средище от времето на Второто българско царство. След падането на Видинското царство всички светини във Видинската епархия били осквернени, а манастирите ограбени и разрушени. Възстановен е към 1840г. от родолюбиви християни начело със стареца *Стефан* от Брусарци, *Нейко*, братята поп *Димитър* и монаха *Агапий* от Медковец. В 1852 г. е напълно завършен и украсен. Събрали се монаси, избрали игумен и открили килийно училище за децата от околните села. През 1860 г. през тези земи минал унгарският пътешественик *Феликс Каниц*, който описал целебната сила на манастирската вода “агиязма”, от която прогледнало детето на богат турчин. От благодарност той дарил златно имане, което било заровено в основите на манастира. В следствие то става причина за набези на иманяри. В бурната 1876 г. манастирът пак е ограбен, а монасите са пръснати. След Освобождението отново се събрали монаси, но в 1880г. игуменът *Агапий* решил да го премести долу на пътя, за което е наказан и въдворен в Раковишкия манастир. Поради това монасите напуснали и манастирът служел за енорийските нужди на Брусарци до 1914 г., когато манастирът бил възстановен. С времето обаче отново запустял. Злосторници ограбили част от иконите и утварите, а иманяри разкопали пода в търсене на сърковища. През 1989г. манастирът оново бил възстановен. Службата била проведена от владиката *Дометиан* с архиерейските представители на Видин, Лом и Белоградчик.

Манастирът бил изографисан през 1916г. от *Милетий Божин*ов, родом от с. Росоки, Македония. Заедно със своят учител Мирче Илиев изрисували множество църкви в Северозападна България, сред които тези в Бреница, Криводол и Липен, както и църкви във Влашко и Македония. Според очевидци иконите били майсторски изрисувани и показвали огромният талант на своите създатели. За съжаление поради факта, че манастирът дълго време бил недействащ много от красивите икони били ограбени. Единствено прекрасните стенописи са останали, но и върху тях лошите атмосферни условия са оставили своят печат.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР

2.1. Образование

Образованието на учениците на територията на общинна Брусарци се осъществява в две основни училища и едно СОУ. В последните години, поради намаляване на броя на децата, училищните ръководства изпитват огромни трудности при окомплектоване на паралелките. Това довежда до нулеви години за определени класове/ СОУ – Брусарци и изцяло смесени паралелки (ОУ – Смирненски). В интерес на истината училищата на територията на общината на този етап оцеляват за сметка на децата от ромски произход. Не са малко децата от тази категория, които въобще не посещават училище.

Децата в предучилищна възраст са обхванати от четири детски заведения. При окомплектоване на групите в тях също се срещат трудности, тъй като голяма част от родителите не са в състояние да заплатят таксите и да изпратят децата си на детска градина.

2.2. Здравеопазване

Първичната здравна помощ на територията на общината се осъществява от 5 лекарски практики по населени места както следва:

- гр. Брусарци – 2 практики
- с. Василовци – 1 практика
- с. Крива бара – 1 практика
- с. Смирненски – 1 практика

Зъболечението се осъществява от две практики – по една в гр. Брусарци и с.

Василовци.

В общината функционира частна практика за рехабилитация и физиотерапия.

Населението на общината се обслужва от звеното за неотложна медицинска помощ Лом.

На територията на общината има две аптеки в град Брусарци и една дрогерия в с. Василовци.

2.3. Култура

На територията на община Брусарци има седем читалища с добра материална база. Към читалището в гр. Брусарци функционира самодееен танцов състав, а във Василовци - самодееен театрален колектив и женска вокална група. Колективите са лауреати на редица национални конкурси за художествена самодейност.

Библиотеките в населените места са с общо взето добре запазен библиотечно книжен фонд. В гр. Брусарци има манастир в полуразрушено състояние. В общината има седем църкви, две от които в добро материално и архитектурно състояние/ Брусарци и Василовци/. Останалите са в не добро състояние. Архитектурните паметници са представени предимно от оброчни места, художествени фрезови изработки и др. Археологически местонахождения има почти във всяко населено място, но не се контролират и са обект на иманярски набези.

В село Василовци има историко - етнографски музей.

3. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

3.1 Безработица

По данни от статистиката населението в трудоспособна възраст в общината е 2 803 души, което представлява 44,9 % от цялото население. Икономически активното население по статистически данни е 2427 души. Равнището на безработицата за общината към 31. 01.2007 г. е 26.01 %.

3.2 Социална сфера

В общината тази дейност се осъществява от Общинската служба за социално подпомагане. Тя осъществява дейности по:

- отпускане на социални помощи;
- административно и информационното обслужване.

Разпределение на социалните помощи по групи социално слаби лица за 2006 година

ПОКАЗАТЕЛИ /правно основание/	БРОЙ	СОЦИАЛНИ ГРУПИ /население/
По чл. 9 от ППЗСП	560	социално слаби
По чл.42 от ЗИХУ	720	инвалиди
По чл. 6, 7 и 8 от ЗСПД	494	социално слаби

Общинска администрация Брусарци от 2006 г. предоставя услугата “Домашен социален патронаж” на населението. От тази форма на социална услуга приоритетно се възползват лица над 75 годишна възраст, инвалиди и ветерани от войните.

Възможностите на тази служба на този етап са обслужване на 100 лица. Обхвата на населението от ДСП за 2006 г. по населени места е както следва:

НАСЕЛЕНО МЯСТО	Брой на обслужвани лица
гр.Брусарци	33
с. Василевци	13
с. Дондуково	11
с. Крива бара	13
с. Княжева махала	-
с. Дъбова махала	1
с. Киселево	5
с. Смирненски	9
с. Буковец	-
с. Одоровци	-
ВСИЧКО	85

3.3 Доходи

Община Брусарци не разполага със сведения за доходите на населението, работещо във частни фирми и предприятия от извън бюджетната сфера.

За периода 2004 – 2006 г. средната брутна заплата на работещите в бюджетната сфера се е увеличила с 20 % и за 2006 г. по дейности е както следва:

- образование - 322,64 лв
- здравеопазване - 230,39 лв
- администрация - 477,86 лв
- други дейности - 299,00 лв

Най – висок ръст на средната брутна заплата се отбелязва в сферата на администрацията .

Голяма част от трудоспособното население попада в групата на трайно безработните лица, чиито доходи са под гарантираният социален минимум. Това са предимно лица от ромски произход, които са регистрирани в ОбССП като социално слаби лица.

В бюро по труда липсват данни за лицата, които представляват групата на скритата безработица. За тях няма данни за доходите им. Може само да се предполага че доходите на тази група лица са преди всичко от реализирана земеделска продукция от личните им стопанства или от работа при работодатели без трудов договор.

4. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

4.1 Промишленост

На територията на община Брусарци съществуват следните предприятия в сферата на промишлеността:

- “Ремза” – ЕООД в ликвидация. Предприятието на практика не работи в последните три години и материалната му база е напълно разрушена;

- “Монтангус” ООД – Монтана. Фирмата приватизира част от производствената база на “Ремза” ЕООД и в момента се занимава с производството на чугунени отливки;
- Фабрика за добиване и преработване на растителни масла “ Братя Замфирови” – Брусарци. Фабриката не е с постоянен режим на работа и функционира периодично;
- Цех за преработка на слънчогледово семе – с.Василовци;
- Шивашки цех в гр. Брусарци на фирма ЕТ “ Еленка Григорова” – Монтана;
- Общинска фирма “Възход” ЕООД в ликвидация. Фирмата отдавна не работи, но разполага със сравнително добра база;
- ЕТ “Мерино – мохер 91” – гр. Брусарци. Фирмата се занимава с първична и вторична обработка на вълна и производство на продукти от нея (одеяла, халища и др.).
- ЕТ “Васил Енчев” – Цех за производство на пластмасов амбалаж;
- Фурни за производство на хляб и хлебни изделия в село Крива бара и Василовци;
- Цех за преработка на дървесина в с. Смирненски;
- Мебелен цех с. Крива бара;
- Цех за преработка на дървесина в с. Василовци

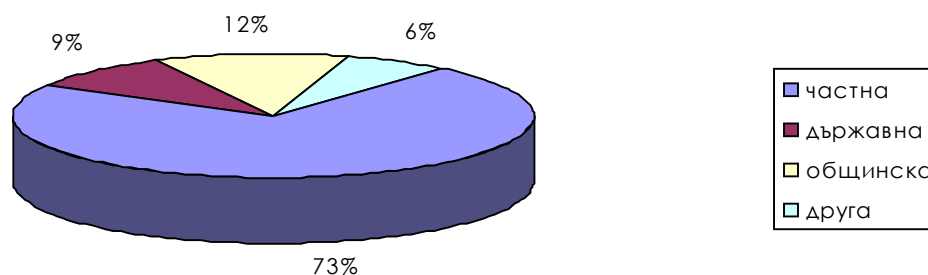
4. 2 Селско стопанство

Земеделската земя на територията на община Брусарци е предимно от трета, четвърта и пета категория. До момента на собствениците е възстановена 100 % от земята, а броят на реалните собственици е 7000.

Селскостопанският фонд като видове територии по начина на трайно ползване се разпределя както следва:

• ниви	123 914 дка;
• зеленчукови култури	1 581 дка;
• овощни градини	636 дка;
• лозя	2 990 дка;
• други трайни насаждения	1 141 дка;
• ливади	6 517 дка;
• пасища и мери	15 421 дка;
• стопански дворове	992 дка;
• полски пътища	4 024 дка;
• други	1 286 дка.

По видове собственост земята в община Брусарци е разпределена както следва:

Земята като основен потенциал за развитие на селското стопанство все още не се използва рационално. Основни причини за това са нейната раздробеност, липсата на съвременна техника за нейната обработка и нереалния пазар на земята.

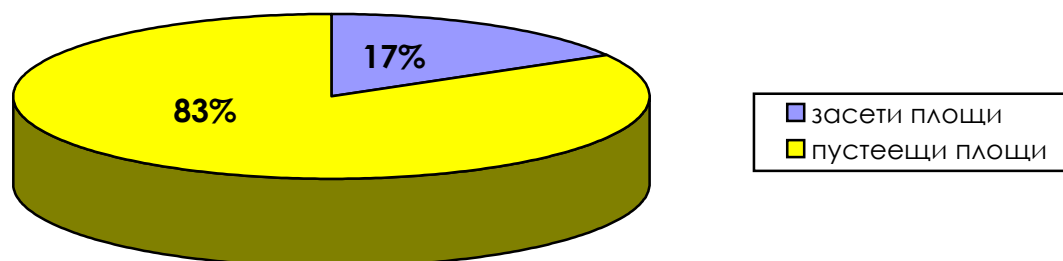
На територията на общината официално функционира една земеделска кооперация (ЗК” Лебед” с 500 члена) в село Смирненски. Същата кооперация обработва 13 000 дка земя.

Като се има в предвид качествените показатели на земята, благоприятния климат, работната сила и остарялата техника през последните години като тенденция в областта на селското стопанство се очертава развитието на растениевъдството със зърнено – хлебни, зърнено – фуражни и технически култури, а така също и култивирано отглеждане на горски плодове.

През последните четири години определящи в растениевъдството са следните култури (в дка) :

Култури	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.
Пшеница	261685	287072	13870	16730
Ечемик	62730	72674	1380	2755
Овес	770	620	510	320
Царевица	97975	103862	9560	10380
Слънчоглед	125302	15339	666	16755

Крайно тревожно е положението с обработваемата земя в последните години. Площта на пустеещите земи многократно надвишава тази на засетите, което се илюстрира от следващия график:

При наличие на финансови ресурси, изграждане на напоителни съоръжения и осигуряване на пазар за зеленчукови култури, може да се възстанови традицията за развитие на зеленчукопроизводството. В общината животновъдството се развива на базата на малки семейни ферми, като предпоставка за повишаване доходите на населението.

През последните години животновъдството в общината се изразява в отглеждането на следните видове животни /бр./:

	2003 г.	2004 г.	2005 г.	2006 г.
Видове животни				
Говеда	846	1009	1026	1057
Свине	1547	956	637	549
Овце	7320	2956	2334	1780
Кози	6315	2876	1635	1248
Зайци	2240	945	605	804
Птици	18540	17956	17227	15693
Пчелни семейства	1137	974	900	672

Поради ниските изкупни цени на продукцията и липсата на пазари не може да се говори за реализация на печалба. По – скоро добитата продукция служи за самозадоволяване на населението.

Напоителните системи на територията на общината са в трагично състояние. Разрушени канали, извадени тръби и хидранти – това е всичко от добре развитата преди 15 години хидромелиорация. Възстановяване на системата за поливно земеделие е основен фактор за достигане на европейско ниво на растениевъдството, от което икономическия ефект за общината ще бъде значителен.

4.3 Туризъм

На територията на община Брусарци няма развит туризъм. Липсата на хотел и прилична ресторантска база не дават възможност на желаещите да отседнат с туристическа цел в общината. Макар че има красиви местности и чудесна природа, нищо не е направено за тяхното популяризиране. Като спортен туризъм, с известни условия, можем да приемем дейността на ловците и риболовците. Тази дейност се свежда до дивечоловуване и риболовство и в много по – малка степен в опазване на дивеча и средата на неговото обитаване.

4.4 Пазарна инфраструктура

Търговията и услугите на територията на общината се осъществяват от еднолични фирми на граждани. Традиционна форма на търговия са местните пазари.

5. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

5.1 Водоснабдяване и канализация

Селищата в община Брусарци се захранват с вода от 12 броя водоизточници. През последните три години се изградиха водоснабдителни мрежи в селата Василковци, Дондуково и Киселево, което в голяма степен реши проблемите на населението в тези населени места от социална гледна точка. Две от населените места – Дъбова махала и Одоровци не са водоснабдени. Около 70 % от водоснабдителната мрежа на територията на общината е изпълнена с азбестоциментови тръби, които са остарели и амортизирани.

Доказателство за това са честите аварии по водопроводната мрежа.

На територията на община Брусарци няма изградена канализационна мрежа.

5.2 Транспортна мрежа

Пътната мрежа на територията на общината е част от републиканската пътна мрежа с обща дължина 68,8 км, от които пътища III клас – 31, 6 км и IV клас – 37, 2 км. В момента се изгражда четвъртокласен път IV – 11 209 Брусарци – Долно Церовене в участъка от км 1+900 до км 5+800.

Третокласната пътна мрежа се поддържа от Окръжно пътно управление – Монтана. Състоянието на 70 % от настилката е незадоволително.

Четвъртокласните пътища се поддържат от общината изключително с целеви средства, отпуснати от МРРБ. Поради крайно недостатъчните финанси, съществен ремонт не може да се направи и с всяка измината година тяхното състояние силно се влошава.

Голяма част от уличната мрежа в самите населени места е без трайна настилка.

През територията на община Брусарци минава ЖП линията София – Видин, Лом. Брусарци се явява възлова гара по тази линия.

5.3 Енергийна мрежа

Населените места в общината са електрифицирани на 100 %. Особени проблеми с енергоснабдяване на селищата няма.

5.4 Комуникационна мрежа

Съобщенията в общината се осъществяват на този етап от аналогови централи, покриващи всички населени места. Общият брой на абонатите е около 2 200 бр.

В четири от населените места (Брусарци, Василовци, Крива бара и Смирненски) функционира кабелна телевизия.

На територията на общината няма доставчици на Интернет, а малкото потребители на тази услуга ползват за тази цел възможностите, които предоставя БТК.

6. ТЕРИТОРИАЛНА СТРУКТУРА

Община Брусарци включва 10 населени места, които по функционален тип са както следва:

• гр. Брусарци	IV функционален тип;
• с. Василовци	V функционален тип;
• с. Смирненски	VI функционален тип;
• с. Крива бара	VI функционален тип;
• с. Дондуково	VI функционален тип;
• с. Буковец	VII функционален тип;
• с. Киселево	VII функционален тип;
• с. Дъбова махала	VIII функционален тип;
• с. Княжева махала	VIII функционален тип;
• с. Одоровци	VIII функционален тип.

Административен център на общината е гр. Брусарци. Във връзка с последните изменения и допълнения на Закона за административно – териториалното устройство на Република България (създаване на кметства при наличие на население с постоянен адрес над 250 души) кметствата в общината са шест (Василовци, Крива бара, Смирненски,

Дондуково, Буковец и Киселево).

Съотношението на градското и селското население е 1: 3. Напълно обезлюдени селища в общината няма, но във всички населени места има неизползваем сграден фонд. Екологични проблеми, свързани с урбанизацията няма. Разширяване на селищни територии за сметка на селскостопански земи няма.

Гъстотата на населението е 35 човека кв. км. Инфраструктурната обезпеченост не е на необходимото ниво.

Общината разполага с необходимата планова основа на земеделските, горските и урбанизираните територии. С изключение на три населени места (Василовци, Крива бара и Дондуково, чиито кадастрални и застроителни планове са на около 35 – 40 години) плановите на останалите населени места са изработени през 90 – те години.

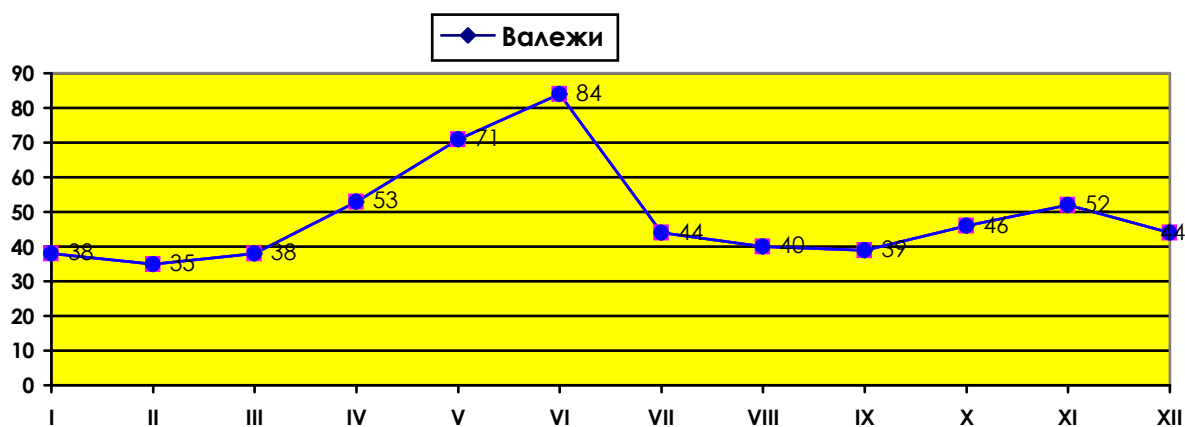
7. СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

7.1 Екологично състояние

Районът на общината като част от Дунавската равнина има умерено – континентален климат. Тук освен характера на релефа с надморска височина около 100 м, климатичните показатели се формират от умерените географски ширини и въздействието на близки (яз. Смирненски) и по – далечни (река Дунав) водни басейни. Посоката на въздушните течения в основни линии е северозапад – югоизток и север – юг.

Средногодишната сума на валежите е 585 мм, разпределена по месеци както следва:

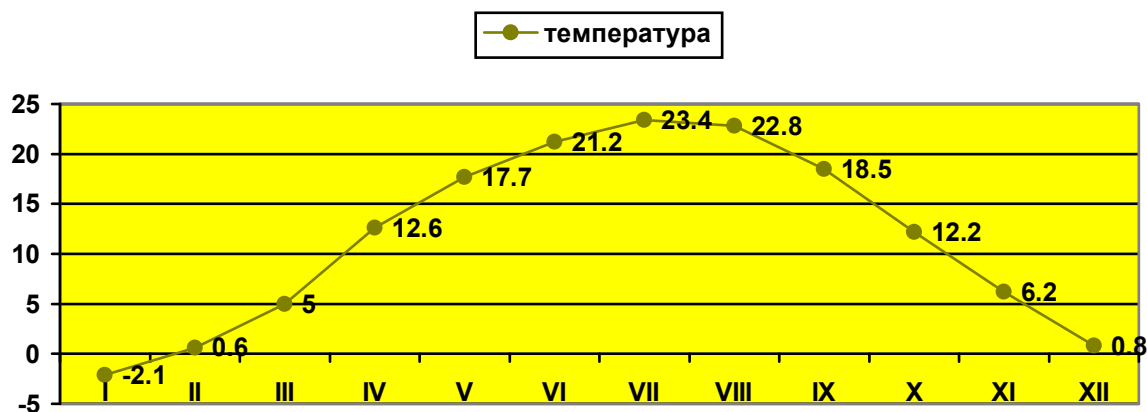
Валежите като климатичен елемент са в пряко отношение към самопочистването

на атмосферния въздух от вредни примеси. Освен положителното влияние обаче, валежите забавят разсейването на замърсителите и довеждат до значително по – висока натовареност на почвите и повърхностните води.

Снежната покривка се задържа в порядъка на 40 – 70 дни в годината, а средната и дебелина е от 10 до 20 см.

Средногодишната температура на въздуха е 11,6°C с изразен минимум през януари/ - 2,1° C/ и максимум през месец юли / 23,4° C/ и се разпределя по месеци както следва:

В района значителни източници на замърсяване на атмосферния въздух няма и поради това община Брусарци не се отнася към така наречените проблемни райони в страната в това отношение. Единствено през отоплителния сезон се наблюдава въздействието на битовите горивни уредби, което не е свързано със съществено замърсяване. С определен дял в замърсяването е и движението на МПС по третокласен път София – Видин, което е сравнително интензивно през територията на общината. Споменатите по – горе фактори обаче не създават предпоставки за по – продължително задържане на вредни замърсители в приземния слой на атмосферата.

Хидроложките условия и фактори, характеризиращи влиянието върху състоянието на подземните води се обуславя главно от посоката на движение на същите. В района то е най – вече към река Гаговица (за Буковец, Смирненски и Брусарци) и към река Лом (за Дъбова махала, Княжева махала, Крива бара, Василевци и Дондуково), което показва, че тези реки действат като дренаж на подземните води в района. Тези две реки поемат по – голямата част от битовите води в населените места. Общината няма данни за значителни вредни замърсявания в това отношение. Водния отток на река Гаговица се регулира в язовир Смирненски. За река Лом е предвидена корекция при с. Василевци, обхващаща средното течение на реката с дължина около 1500 метра. Реката има ясно изразено корито, но речното е разлято. Бреговете са с височина 2 – 3 метра, а коритото е с ширина от 30 до 50 метра. Реализацията на въпросната корекция няма да създаде условия за негативно изменение на хигиенната обстановка и неблагоприятно изменение на климатичните и метеорологичните фактори, определящи климата в района. Изграждането на укрепителни съоръжения с биологично укрепване ще осигури речната тераса срещу водна ерозия и ще способства за подобряване и разнообразяване на речния ландшафт и развитие на фауната във водните течения. Корекцията не засяга защитени територии и обекти, горски масиви и не се очаква отрицателно влияние върху устойчивостта на екосистемите.

Релефът на територията на общината е предимно равнинен, слабо разчленен. Почвите са черноземни /тъмноцветни /, образувани върху скали и лъсовидни отложения. На някои места са се образували върху чернокафяви карбонатни и безкарбонатни глинени. Общото състояние на почвите в района е добро. Наблюдава се частична ерозия в близост до реките и водосборите на околните хълмове при проливни дъждове.

7.2 Защитени територии

На територията на община Брусарци няма територии със статут на защитени. Животинският свят в района се характеризира с богато видово разнообразие на птици.

Установени са над 100 вида птици, по – голяма част постоянни, друга част – прелетни. Освен с богатата си орнитофауна, в района се срещат и бозайници – зайци, катерици, лисици, диви свине и др..

7.3 Управление на твърдите битови отпадъци

Управлението на твърдите битови отпадъци има приоритетно значение за общината, тъй като те са основен фактор в повърхностното замърсяване на почвата и атмосферния въздух при неправилно депониране. Общо за общината се генерират около 350 тона отпадъци годишно както следва по видове:

- битови – 250 тона;
- строителни – 100 тона.

Същите се депонират на 10 броя сметища в отделните населени места. Няма данни за производствени и опасни отпадъци. Обезвреждането на битовите отпадъци се извършва най-вече чрез периодично уплътняване и запръстяване на сметоразтоварищата.

7.4 Пречиствателни станции

На територията на общината няма изградени пречиствателни станции тъй като няма битово – фекална канализация и предприятия, отделящи производствени отпадни води.

II. ПРОУЧВАНЕ НА БИЗНЕС СРЕДАТА В ОБЩИНА БРУСАРЦИ

Моля, отделете няколко минути да попълните въпросника. Вашето мнение и съдействие са особено важни за нас!
Благодарим!

ЧАСТ I

Информацията ще бъде публикувана в материали за промоция само с Ваше съгласие!

ПРОФИЛ НА ФИРМАТА

1. Име на фирмата

Адрес

Град

Тел.

Факс

E-mail

WebSite

Лице за контакти

Езици за контакти

2. Член ли сте на някоя от изброените организации?

РЕЗУЛТАТИ:

1. БТПП (Българска търговско-промишлена палата)

1

2. Стопанска камара

3. Браншова бизнес камара

4. Регионален център за подпомагане на стопанските предприемачи

5. Занаятчийска камара	
6. Сдружение на частни предприемачи и работодатели	
7. Друга (моля, посочете).....	1
Национално движение на българските превозвачи	
Бизнес център	
Съюз на счетоводителите	
НСЗК	
БАТФУ	
8. Ако отговорът ви е отрицателен, желаете ли да членувате в някоя от тези организации	
Да	6
НЕ	6

3. Вид търговец

1. ЕТ	16
2. АД	1
3. ООД	
4. ЕООД	
5. ЕАД	
6. Други (моля посочете).....	
кооперация	

4. Форма на собственост.

1. Държавна	%	
2. Общинска	%	
3. Частна, български собственик		100 %
4. Чуждестранен собственик	%	
5. Друга /моля уточнете/	% кооперативна	

5. Регистрирани ли сте по ДДС?

1. Да	3
2. Не	15

6. Сертификати за управление на качеството, патенти и лицензи (ISO, TUV) . Моля, посочете:

НЕ	2
ДА	1
ЛИЦЕНЗ 3385/ 05,05,07	8
ПАТЕНТ	
СЕРТИФИКАТ ЗА БИЗНЕС ОЦЕНКИ ТАМПА, САЩ	

7. В кой от изброените сектори на икономиката работи фирмата?

1. Селско, горско стопанство, лов и риболов	2
2. Добивна индустрия	
3. Преработваща индустрия	
4. Производство и разпределение на електроенергия, газ и вода	
5. Строителство	
6. Търговия, ремонт на автомобили и битова техника	5
7. хотели, обществено хранене	1
8. Транспорт и съобщения, агенции за пътуване и туризъм	
9. Финанси, кредит, застраховане	
10. Операции с недвижимо имущество	
11. Здравеопазване и ветеринарна дейност	
12. Друго, моля посочете:	

фризьорски услуги	
изграждане на газови и отоплителни системи	
производство на матраци	
услуги по бизнес оценка	
Търговия	10
компютърна диагностика и Информационни технологии	
трикотаж	
металообработване	
продажба промишлени стоки	
шивашки услуги	
обувки	

8. Приоритетна дейност

1. производство	1
2. услуги	1
3. ишлемя	
4. складова дейност	
5. търговия на дребно	15
6. търговия на едро	1

9. Основни продукти-хранителни стоки.....	2
Обувки	1
облекло и трикотаж	3
промишлени стоки	4
житни култури	2
хлебни изделия	6
софтуер	
кафе-аперитив	8
Козметика	4

ЧАСТ II

Всички отговори на зададените въпроси ще се анализират конфиденциално за определяне на тенденциите и няма да бъдат използвани за каквито и да било цели без Ваше съгласие !!!

НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ

10. Активи (ДА):

А. Материални в хил. лева	
1. до 50	8
2. от 50 до 100	
3. от 100 до 200	
4. над 200	1
Б. Нематериални в хил. лева	
1. до 50	4
2. от 50 до 100	
3. от 100 до 200	
4. над 200	

12. Сградите и съоръженията собствени ли са или са наети?

1. Собствени	9
2. Наети	5
3. Собствени и наети	3

13. Как оценявате състоянието на сградите?

1. Много добро	3
2. Добро	7
3. Задоволително	7
4. Друго (Моля, уточнете).....	
Незадоволително	1
зле	

14. Каква е приблизителната възраст на машините и съоръженията?

1. Под 5 години	6
2. Между 5 - 10 години	6
3. Над 10 години	3

15. Приблизителен брой на служители и работници

1. 1-10	16
2. 10-50	1
3. 50-100	
4. над 100	
5. над 500	

ИКОНОМИЧЕСКИ РАСТЕЖ

16. Фирмата създава ли е нови продукти и услуги през изминалите 3 години?

1. Да	3
2. Не	13

Ако е да моля уточнете.....

17. Очаквате ли фирмата да се разшири и през идващите три години?

1. Да	12
2. Не	5

18. Очаквате ли фирмата да предложи нови продукти или услуги през идващите три години

1. Да	9
2. Не	7

19. Фирмата има ли в момента капацитет /капитал, съоръжения, оборудване/ за разширяване?

1. Да	6
2. Не	11

20. Фирмата получавала ли е финансиране по програми на Европейския Съюз?

1. Да	
2. Не	17

**21. В случай, че планирате разширение, как смятате да го осигурите финансово?
Вижте предложенията по- долу. Възможни са повече от един отговори.**

1. Привличане на нови частни инвестиции /чужди и местни/.	
2. Реинвестиране на печалба	6
3. Кандидатстване за заем от финансова институция	8
4. Кандидатстване за финансиране от други организации /Европейски Съюз, Американска Агенция за Международно Развитие и др./	3

22 .Когато привлечете нови инвеститори как възнамерявате да се кооперирате с тях?

1. Съвместно производство	2
2. Ишлеме	
3. Дистрибуция	3
4. Други (Моля, уточнете)	

ВЪНШНОИКОНОМИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

23. Внос и/или износ на суровини и готови продукти.

1. Да	
2. Не	13

Ако е да какви стоки внасятесуровини и материали
промишлени стоки
трикотаж
метал

От кои страниТурция
Китай
Гърция
Италия

Какви стоки изнасяте
селскостопански продукти

За кои страни.....Германия.....
Гърция
Чехия
Македония

24. Какъв процент от вашата продукция е предназначена за:

1. Местен пазар	50 %
2. Международен пазар %	

25. Фирмата търси ли нови пазари?

1. Да	4
2. Не	8

В кои области на България и/или на международния пазар

.....
Област Брусарци 2
цяла България 2
ЕС
Източна Европа

ЕКОЛОГИЯ

26. В момента фирмата има ли възможност да рециклира твърдите отпадъци от производството?

1. Да	
2. Не	12

27. Има ли фирмата достатъчно капацитет да рециклира твърдите отпадъци от производството на други фирми ?/срещу заплащане/

1. Да	
2. Не	12

28. Има ли вашата фирма екологична програма за опазване на околната среда?

1. Да	2
2. Не	11

29. Има ли назначен служител, който да е отговорен за управлението на тази програма?

1. Да	1
2. Не	12

30. Възнамерявате ли да инвестирате в екологични технологии, оборудване и съоръжения през идващите три години?

1. Да	2
2. Не	10

ЧАСТ III

Отговорите на тези въпроси ще бъдат третираны конфиденциално и информацията ще бъде използвана за установяване на улесненията и бариерите в инфраструктурата.
УСЛУГИ

31. Какъв вид транспорт използвате за превозване на суровини и стоки?

1. Шосеен транспорт, камиони	14
2. Железопътен транспорт	
3. Въздушен	
4. Воден	
5. Комбиниран	
6. Други (Моля, уточнете)	

32. Фирмата среща ли проблеми при транспортирането?

1. Да	6
2. Не	8

Ако е да, моля уточнете какви
забавяне на поръчки и продукти 1
лоша шосейна мрежа и инфраструктура 3
неподдържани пътища 3
високи цени на горивата 2
разрешения ЕИ

33. Моля отговорете с “не” и “да” за наличност на следните услуги и ако е “да” дайте оценка и за тяхното качество от 1 /най-ниска/ до 3 /най-висока/.

Вода	НЕ -1	ДА -12
Канализация	НЕ -5	ДА -6
Управление твърди отпадъци	НЕ -7	ДА -1
Електричество	НЕ -2	ДА -12
Газ	НЕ -9	ДА -1
Телефонни услуги	НЕ -4	ДА -8
Интернет услуги	НЕ -8	ДА -1

КАЧЕСТВО

ВОДА	1 -1	2- 7	3- 4
------	------	------	------

КАНАЛИЗАЦИЯ	1 - 4	2- 2	3 - 0
Управление твърди отпадъци	1- 4	2- 0	3- 0
Електричество	1 - 3	2- 5	3- 4
Газ	1 - 1	2 – 0	3 - 0
Телефонни услуги	1 - 1	2 – 3	3 - 4
Интернет услуги	1 – 2	2 – 0	3 - 1

34. Има ли бариери, възпрепятстващи икономическия растеж в сектора, в който работите?

Ако да, моля уточните какви

внос на некачествени стоки от Китай и Турция, подбиващ цените	13
ниския стандарт в общината	3
трудно пласиране на продукцията	5
държавните данъци и такси	1
високите цени на суровините	3
местни данъци и такси	2
сложност в отчетността	1
липса на реклама	

35. Има ли бариери, възпрепятстващи икономическия растеж в Община Брусарци?

Ако да, моля уточните какви?

/ цена на работна ръка; липса на квалифицирана работна ръка; лихвени % по банкови заеми; държавни данъци и такси; местни данъци и такси; пазарни условия; цени на ресурси и суровини и др./

висок лихвен процент в банките	3
липса на квалифицирана работна ръка	
пазарните условия	
цените на ресурсите и суровините	14
ниска покупателна способност на населението	9
напускането на страната от младите хора	2
не се подпомагат сдруженията	2
ниското заплащане	3

36. Бихте ли оценили по шестобалната система условията за бизнес в общината?

1	4
2	5
3	5
4	2
5	
6	

37. Бихте ли искали Вашата фирма да бъде включена в Каталог “Бизнесът в Брусарци”

1. Да	12
2. Не	4

38. Бихте ли участвали в Обществен съвет за икономическо развитие?

1. Да	10
2. Не	6

!!! От отговорите на въпросите не произтичат никакви задължения за Вашата фирма! Екипът за местно икономическо развитие Ви благодари, че отделихте от Вашето време за попълването на този въпросник!

III. НАСЪРЧАВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ В МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ

Моля, отделете няколко минути да попълните въпросника. Вашето мнение и съдействие са особено важни за нас. Благодарим! !

РЕЗУЛТАТИ:

1. Кои са основните структуроопределящи отрасли на местната икономика?	
а химическа промишленост	2
б селско стопанство	95
в обувна промишленост	
г туризъм и услуги	4
д хранително - вкусова промишленост	5
е дървопреработвателна промишленост	7
ж други: шивашки цехове строителство	48
2. Кои от посочените дейности е наложително да бъдат включени в Стратегията на община Брусарци, като приоритетни за икономическото и развитие?	
2.1. Подобряване на икономическа среда:	
а развитие на нови форми на реализация на общинската собственост - стопанисване, експлоатация, управление	22
б подпомагане развитието на малкия и среден бизнес	56
в създаване на условия за икономическа активност и за привличане на инвестиции в общината	64
г развитие на стопански дейности щадящи околната среда	13
д други	2
2.2. Развитие на селското стопанство	
а развитие на фамилното и кооперативно земеделие	56
б създаване на предприятие за високотехнологична преработка на селскостопански продукти	21
в подобряване качеството на произвежданите селскостопански продукти	4
г създаване на фермерски сдружения	22
д развитие на биологично земеделие и биологични производства	30
е възстановяване и поддръжка на напоителните съоръжения	23
ж подготовка на висококвалифицирани кадри за селското стопанство	9
з друго	2
2.3. Развитие на туризма	
а създаване и подобряване на материално техническата база и инфраструктура за развитие на туризма	59
б разнообразяване на туристическите услуги и подобряване на тяхното качество	17
в създаване на система за организационно административно подпомагане развитието на туризма, маркетинг и реклама на местни туристически продукти	22
г подготовка на високо квалифицирани кадри в областта на туризма	8
д друго	14
2.4. Стабилизиране заетостта и подобряване качеството на работната сила	
а насърчаване и подкрепа за започване и развитие на собствен малък и среден бизнес	45
б развитие на система от активни мерки срещу безработицата, чрез местни програми за заетост	76
в участие в Програми за повишаване на квалификацията на заетите лица	18

г	друго	5
3.	Кои дейности свързани със социалното развитие на общината трябва да бъдат изведени като приоритет за развитие?	
а	съхраняване и увеличаване на човешкия и кадрови потенциал на общината. Обществен ангажимент и грижа за подобряване на естествения приръст, намаляване заболяемостта и рисковите фактори за здравето на населението	38
б	повишаване на общата и специфична трудова заетост и намаляване на дела на хората живеещи в бедност, развитие чувството за териториална принадлежност и намаляване на миграцията	88
в	социална интеграция на хората в неравностойно положение	14
г	друго	5
4.	На какво според вас се дължи намаляването на безработицата в последните години?	
а	активизиране на частното предприемачество в региона	9
б	активно участие на общината и местния бизнес в програми на МТСП	42
в	липса на високотехнологични производства в общината	12
г	устройство на работа извън територията на общината и страната	35
д	друго: регистрация в бюро по труда няма намаляване на безработицата	35
5.	Как може да се осигурят достатъчно работни места за икономически активното население на общината?	
а	осигуряване на заетост в съществуващите бизнес-структури	13
б	стратегически инвестиции на зелено и създаване на нови производства	60
в	насърчаване на местната икономическа активност за привличане на сродни производства	12
г	разработване и реализация на местни програми за осигуряване на заетост по Закона за насърчаване на заетостта	36
д	други	9
6.	Какви форми на алтернативна заетост са подходящи за населението в общината?	
а	развитие на алтернативна заетост - туризъм и услуги свързани с туризма	7
б	биологично земеделие	48
в	пчеларство	30
г	производство на култивирани билки	17
д	други : гъбарство животновъдство	41
7.	Какви трябва да бъдат според вас приоритетите на общината за развитие на техническата инфраструктура?	
7.1.	В и К	
а	подмяна на водопреносната мрежа	30
б	подобряване качеството на питейната вода за населението	58
в	допълнителни източници за водоснабдяване	22
г	други	20
7.2.	Транспорт	
а	подобряване състоянието на уличната и пътна мрежа в общината	80
б	оптимизиране на транспортните услуги и връзки между населените места в общината и извън нея	31
в	други: обиколен градски транспорт построяване на околновръстен път	18
7.3.	Подобряване на околната среда	

а	ликвидиране на нерагламентираните сметища	64
б	изграждане съвременни депа за твърди битови отпадъци	26
в	постепенно въвеждане на разделно събиране на отпадъците	37
г	други:	6
8. Местно самоуправление и демократизация на обществото		
а	публично обсъждане на важни за обществеността въпроси с органите за местно самоуправление	37
б	прозрачност на местното самоуправление	40
в	местното самоуправление в услуга на обществото и "за" обществото	56
г	внедряване на система за обслужване на бизнеса с възможности за обратна връзка /Гише на предприемача/	10
д	други	9

IV. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОУЧВАНЕТО

Анкетата е проведена на територията на Община Брусарци.

Обхванати са 17 фирми и 131 граждани на общината. Прави впечатление, че не всички юридически лица са взели участие в анкетата. Отговорилите не са използвали анонимността, но учудващо е нежеланието на останалата част от местния бизнес да използва възможността да окаже влияние върху бъдещето на общината и в частност на своето развитие. В част от попълнените формуляри на някои въпроси, отговори не са дадени (може би не са разбрани).

Анализът на направената анкета показва:

1. Юридически лица.

Общите впечатления са силно негативни, мислене на дребно, без ясна мисъл напред, без мечта за по-добро, примиренчество със сегашното статукво, търсене на вина в заобикалящата среда. Голяма част от отговорите са отрицателни и взаимно свързани в последователността си – първият отговор «не» гарантира такъв отговор на цяла поредица от въпроси.

- Бизнес средата в община Брусарци се характеризира с преимуществен дял на ЕТ-над 95% от анкетираните. Като форма на собственост- всички са частни фирми.
- Преобладаващата част не са регистрирани по ДДС. Това дава отражение върху цената на крайният продукт създаван от тях и на техните балансови резултати.
- Впечатление прави, че само 30 % от анкетираните фирми имат сертификат за качество или лиценз.
- По голямата част от фирмите не членуват в работодателски сдружения, интересно какво се крие зад отрицателния отговор на отказ за членство-може би неосъзнатото предимство да си част от по-голямо цяло.
- 95 % от тях се занимават с търговия на дребно, продавайки продукти и стоки от първа необходимост. Те не създават принадлеен продукт, а липсата на регистрация по ДДС оскъпява цената на продаваните неща. Една от фирмите се занимава с производство, предполага се че е земеделски производител.
- Обстоятелството, че са ЕТ обуславя и ниският размер на ДМА-почти всички са до 50 х.лв. откроява се земеделския производител с над 200 х.лв., като се очаква че това е техника за обработка на земята.
- Малки са паричните запаси, не всички анкети са попълнени в този раздел възможно и поради желание за анонимност, разбираемо е това чувство в малкото населено място.

- Почти всички ползват собствени сгради и съоръжения, което е нормално за този тип селища, с големи свободни площи и малко търсене. Изненадващо анкетираните са преценили като добро и много добро състоянието на сградите, което не отговаря на действителността погледната от страничен наблюдател.
- ДМА са с малка амортизация, половината декларираят под 5 г. възраст, а останалата от 5-10 г.
- Всички имат персонал под 10 човека, вероятно семеен бизнес. Единствено земеделския производител има по-голям персонал, вероятно със сезонна заетост.
- През изминалите 3 години никой не е създал нов продукт, което е нормално за търговията. Не може да се приеме за новост вписаното от един участник “въведено самообслужване”.
- 75 % не очакват бъдещо развитие в близките 3 год.
- Едва 40 % имат някакъв капацитет (друг въпрос е какво е неговото измерение, такъв въпрос няма в анкетата). За съжаление до момента никой не е получавал външно финансиране, въпреки че около 60 % имат идеята за някакъв вид финансиране. Само производителят счита, че може да реинвестира част от печалбата си, т.е. той не само има печалба, но знае и какво да прави с нея.
- Никой не се занимава с внос/износ. Единици са търсещите нови пазари и то в рамките само на България.
- Състоянието с екологията е трагично. Всички отговори на този раздел са отрицателни, с изключение отново на земеделския производител. По много отговори той се откроява от останалите, надраснал ги е в мащабите на мисленето си.
- Община Брусарци е с добре развита пътна и ж.п. мрежа. Всички се ползват от услугите на шосейния транспорт, но за съжаление само няколко признават за проблемите при транспортирането. Никой не изразява ясно недоволство от тежкото състояние на пътната настилка, недостатъчната инфраструктура.
- Последното намира отражение и в отговорите на следната група въпроси. Въпреки липсата на канализация, управление на отпадъците, липса на газ и Интернет, единици са дали най-ниската оценка. Отново установяваме задоволяване с минималното.
- Естествено анкетираните намират вина за липсата на икономически растеж “ниска покупателна способност” и “напускане на страната от младите хора”. Почти никой не е засегнал причините за липсата на икономически растеж. Само двама са споменали за “липсата на квалифицирана работна сила”, което е причина за ниската производителност. Навярно липсата на годишна печалба не позволява коментирането на размера на такси, данъци, горива, лихвен процент и др. подобни. Тази картина не позволява анкетираните да поставят по-висока оценка от “3” на условията за бизнес в Общината.
- Само половината от анкетираните са готови да се включат в обществен съвет за икономическо развитие и в бизнес –каталози.

2. Физически лица.

Средата, в която живее едно население създава и приоритетите на неговото мислене и очакванията за промяна.

- Селското стопанство, това е икономическата действителност и ежедневието на преобладаващата част от населението.
- Преобладаващата част смята, че в Стратегията на общината трябва да са две неща на първо място- подкрепата на МСП и привличане на инвестиции. Единици мислят за смяна на собствеността. Интересно е несвързаното на създаване на нови технологии в полза на околната среда и желанието за биологично земеделие и поливни площи. Има поддръжници и идеята за местни земеделски сдружения

- Туризмът засега е непознато нещо и само около 22 % мислят в тази насока.
- Отново мислене на дребно-желание за местни програми за заетост, а не насърчаване за създаване на нови работни места чрез разширяване на производството.
- Възможно е поради значителен брой хора в неравностойно положение, това за 40 % от хората, да е най-важната дейност свързана със социалното развитие на общината.
- Естествено това население не усеща намаляването на безработицата.
- Като форма на алтернативна заетост е пчеларството, билкопроизводство и гъбарство (но не е точно указано събиране или производство, което навява на мисли за първото)..
- Подобряване на уличната и пътна мрежа, водоснабдяването са основните очаквания на преобладаващата част от хората.
- Ликвидиране на сметищата и подобряване на околната среда искат повече от половината анкетирани.
- Прозрачност в местното самоуправление, публичност-основите на демокрацията са желанието на 70 % от анкетираните.

V. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА ПРИВЛИЧАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИ

Брусарци е център на община, в която влизат още 9 населени места: Смирненски, Буковец, Одровци, Киселево, Дъбова махала, Княжева махала, Крива бара, Дондуково, Василковци.

Разстоянието от общинския център – гр. Брусарци до областния град Монтана е 37 км, а до гр. Лом – 25 км. Граничи с общините Монтана, Лом, Медковец и Ружинци.

На запад от град Брусарци минава околоръстен път, който свързва общината с областните градове Монтана и Видин.

В селата Смирненски и Киселево се намират язовири, които са подходящи за летен плаж и риболов.

Община Брусарци се намира в северната част на Монтанска област и попада в Северозападен район за планиране.

Селищата в община Брусарци се захранват с вода от 12 броя водоизточници. През последните три години се изградиха водоснабдителни мрежи в селата Василковци, Дондуково и Киселево, което в голяма степен реши проблемите на населението в тези населени места от социална гледна точка. Две от населените места – Дъбова махала и Одровци не са водоснабдени, въпреки че водните ресурси в община Брусарци са достатъчни за 100 % водоснабдяване на населението.

Община Брусарци има спечелен проект по ПУДООС за водоснабдяване на село Дъбова махала.

Около 70 % от водоснабдителната мрежа на територията на общината е изпълнена с азбестоциментови тръби, които са остарели и амортизирани. Доказателство за това са честите аварии по водопроводната мрежа.

Но територията на община Брусарци няма територии със статут на защитени. Животинският свят в района се характеризира с богато видово разнообразие на птици. Установени са над 100 вида птици, по – голяма част постоянни, друга част – прелетни. Освен с богатата си орнитофауна, в района се срещат и бозайници – зайци, катерици, лисици, диви свине и др..

На територията на община Брусарци и по точно в общинския град се строи хотел, който ще бъде основен фактор за развитието на туризма в бъдеще. Има възможности за развитие на селски туризъм, въпреки липсата на туристически обекти. Насоки трябва да се търсят в отдаването на семейни къщи под наем.

На склона до язовира в село Смирненски има хижа, която се намира в окаяно

състояние, но с възможности за възстановяване. Едно такова начинание може да увеличи туристическият потенциал на общината.

В община Брусарци няма изградени туристически маршрути. Брусарци се намира на 42 км от град Белоградчик, където се намират туристически обекти със световно значение – Белоградчишките скали, пещера Магура и др.

Обработваемата земя в община Брусарци е само 17 % от селскостопанския фонд, а останалите 83% са пустеещи площи. Това предполага възможности за привличане на инвестиции в областта на селското стопанство и по точно в производството на екопродукти, които изискват земите да не са обработвани с химически торове и препарати в последните 5 години.

На територията на общината официално функционира една земеделска кооперация (ЗК” Лебед” с 500 члена) в село Смирненски. Същата кооперация обработва 13 000 дка земя.

Напоителните системи на територията на общината са в трагично състояние. Разрушени канали, извадени тръби и хидранти – това е всичко от добре развитата преди 15 години хидромелиорация.

Възстановяване на системата за поливно земеделие е основен фактор за достигане на европейско ниво на растениевъдството, от което икономическия ефект за общината ще бъде значителен.

В общината има добри условия за развитие на животновъдството. То е съсредоточено в малки семейни животновъдни ферми.

Ниските изкупни цени на животинската продукция демотивират земеделските стопани да се занимават със животновъдство, за да печелят. Процесите, които протичат в този сектор са много динамични.

На изток от Брусарци има кариера за добив на глина, което предлага възможности за привличане на инвестиции в керамичното производство.

Състоянието на пътищата и пътната маркировка на територията на общината не се поддържат периодично и са в лошо състояние. Достъпността на селата до общинския град и на общината до областния град Монтана се осигурява от редовни автобусни линии сутрин и вечер.

На територията на община Брусарци няма изградена канализационна мрежа. 100% от населението използва септични ями.

Съобщенията в общината се осъществяват на този етап от аналогови централи, покриващи всички населени места. Общият брой на абонатите е около 2 200 бр.

В четири от населените места (Брусарци, Василовци, Крива бара, Смирненски и част от Княжева махала) функционира кабелна телевизия.

На територията на общината няма доставчици на Интернет, а малкото потребители на тази услуга ползват за тази цел възможностите, които предоставя БТК.

Пътната мрежа на територията на общината е част от републиканската пътна мрежа с обща дължина 68,8 км, от които:

- III клас – 31, 6 км
- IV клас – 37, 2 км.

В момента се изгражда четвъртокласен път IV – 11 209 Брусарци – Долно Церовене в участъка от км 1+900 до км 5+800.

Третокласната пътна мрежа се поддържа от Окръжно пътно управление – Монтана. Състоянието на 70 % от настилка е незадоволително.

Четвъртокласните пътища се поддържат от общината изключително с целеви средства, отпускани от МРРБ. Поради крайно недостатъчните финанси, съществен ремонт не може да се направи и с всяка измината година тяхното състояние силно се влошава.

Голяма част от уличната мрежа в самите населени места е без трайна настилка.

Състоянието на тротоарните настилки в общината е сравнително добро само по главните улици. Има нужда от редовни текущи ремонти и частично изграждане на нови тротоари.

През територията на община Брусарци минава ЖП линията София – Видин, Лом. Брусарци се явява възлова гара по тази линия.

Населените места в общината са електрифицирани на 100 %. Особени проблеми с енергоснабдяване на селищата няма. В село Смирненски до язовира има ВЕЦ.

На територията на община Брусарци няма изградена газопроводна мрежа.

Дейности които да подобрят инфраструктурата:

- Разширяване, рехабилитация и изграждане на транспортната инфраструктура на общинските пътища;
- Дефинира техническото планиране на една бъдеща градска пътна мрежа, която включва движението на МПС, на велосипеди, на паркирани коли и места за контейнери за смет;
- Ремонт и реконструкция на улична мрежа в община Брусарци – пътища и мостове;

Повишаването на ефективността при водопотреблението е свързано главно с намаление загубите при преноса на вода, изискващо преди всичко ремонт и реконструкция на амортизираната водопроводна мрежа. Освен тази генерална мярка са приложими и други действия от технологичен и организационен характер, водещи до оптимизиране схемата на водоподаване в общината.

Дейности:

- Реконструкция и изграждане на нова водопроводна мрежа за намаляване загубите на вода и повишаване качеството на питейната вода;
- Водоснабдяване на селата Дъбова махала и Одровци;
- Изграждане на канализационна мрежа в цялата община;

Бавният темп на модернизация на съобщителната мрежа води до информационно-комуникационно изоставане и задълбочаване на териториалните дисбаланси на икономическото развитие. Доизграждането и модернизацията на съобщителната мрежа ще улеснят достъпа на населението до публични услуги в сферата на образованието, здравеопазването, услуги на местната администрация, данъци и друго социално обслужване, а това изисква изработване на цифров модел на кадастралния план за населените места в общината.

Община Брусарци няма натрупан опит в енергийната ефективност. По тази мярка може да се планират следните дейности:

- Енергийни обследвания на общински сгради;
- Повишаване осветеността на отделни части (паркове, градини в централната част) изграждане на допълнително на уличното осветление;
- Саниране на общински сгради, включващо смяна на дограма и изолиране на сградата в т.ч. училища и детски градини;
- Изработване, приемане на общинска програма за обновяване на жилищата и подкрепа на жителите за участие в нея;
- Осъществяване на разяснителна информационна дейност за енергийна ефективност с цел намаляване на енергопотреблението;

Дейностите, осъществяващи и гарантиращи сигурността и предотвратяване на престъпленията са:

- Осигуряване на общинска охрана в училищата, целодневните детски градини и други детски заведения с оглед опазване здравето на децата и

предотвратяването на прояви с престъпни деяния;

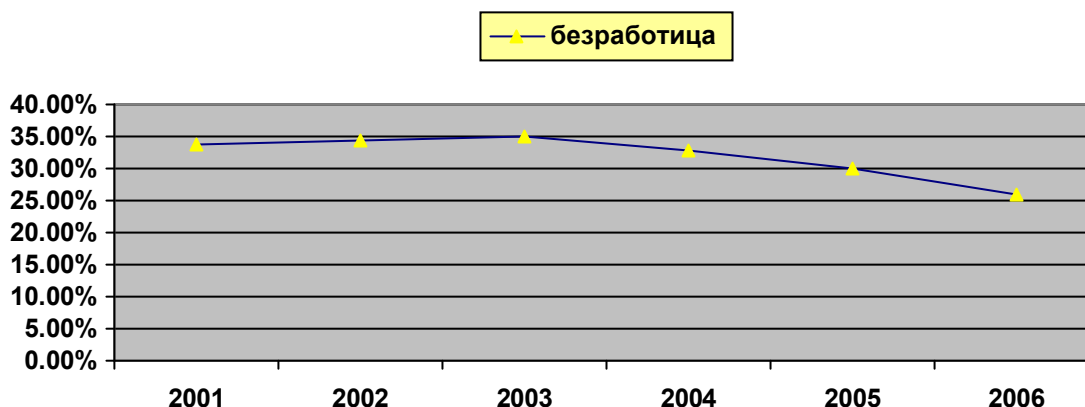
- Актуализиране на програма за закрила на децата от насилие и приобщаване на младите хора към социалния живот;
- Осъществяване на строг контрол върху дейността на търговски обекти и обекти за развлечения, относно продажбата и сервирането на алкохолни напитки и тютюневи изделия на непълнолетни лица;
- Чрез насърчаване на инвестициите се повишава конкурентно способността на икономиката и се постига стабилен и устойчив икономически растеж.
- С повишаване обема на преките чуждестранни и местни инвестиции:
- ще се подобри инвестиционния и бизнес климат на територията на общината;
- ще се повиши нивото на заетост и доходите на населението;
- ще се подобри имиджа на общината като привлекателно място за инвестиции;

Развитието на нови дейности, свързани с инвестиционната политика ще доведат до насърчаване на инвестициите на територията на общината.

Провеждането на инвестиционен маркетинг за позициониране на Община Брусарци на инвестиционните пазари ще спомогне за преодоляване на конкуренцията в привличането на чуждестранни инвестиции.

VI. АНАЛИЗ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ ЗА РАЗКРИВАНЕ НА НОВИ РАБОТНИ МЕСТА

Към 31.12.2006 г. в община Брусарци 633 човека са потвърдили своята регистрация, като безработни лица. Отчетено е най-ниското в сравнение с последните години равнище на безработица 26,01%. Това се вижда от следната графика:

Показателят безработица за периода 2001-2006г.

Година	Безработица %	Изменение %
2001	33.77	-
2002	34.45	+1.68
2003	35.15	+0.7
2004	32.80	-2.35

2005	30.07	-2.73
2006	26.01	-4.06

Данните за регистрираните безработни мъже и жени към 31.12.2006 г. са следните:

Полова структура		
Регистрирани безработни	<i>Брой</i>	Относителен дял %
Жени	278	43.92
Мъже	355	56.08

Данните за свободните работни места през периода 2001-2006 г. са показани в следната таблица:

Година	СРМ всичко	СРМ по общия ред	СРМ по програми за временна заетост					
			Всичко	НПВЗ	ПВЗ"Зима"	Опазване на реколтата	Регионални програми	НП "ОСПОЗ"
1999	226	98	128	81	47			
2000	379	185	194	54	94		46	
2001	335	239	96	50	46			
2002	408	190	218	110	15	23	70	
2003	522	135	387					387
2004	175							
2005	138							
2006	122							

По данни от статистиката населението в трудоспособна възраст в общината е 2 803 души, което представлява 44,9 % от цялото население.

Икономически активното население по статистически данни е 2 427 души или процентът на икономическа активност на населението е 40.56%. Той се доближава до процентът на икономическа активност за България – 48.4% и на Северозападния район – 43.7%. Като цяло се запазва тенденцията процентът на икономически ефективното население да е най-нисък в общините в Северозападния район на планиране. По този показател Югозападния район има най-висок процент на икономически ефективно население – 52.1%.

По отношение на показателят безработица се наблюдава снижаване с 4.06% в сравнение с 2005 г., което е рекордно за периода 2001-2006 г. Все повече община Брусарци се доближава по равнище на безработица до областния център Монтана – 18%.

От таблицата за свободните работни места се вижда важното значение на програмите на Министерството на труда и социалната политика – НПВЗ, ПВЗ “Зима”, НП “ОСПОЗ” за снижаване на равнището на безработицата през последните години. Тези програми са с голямо значение за община Брусарци, но те също така са с временен характер, което решава проблема безработица частично.

Голяма част от трудоспособното население на община Брусарци няма осигурена работа, но не е потвърдена регистрацията в Бюрото по труда. Друга част от това население работи, но без трудови договори. Това дава условност на показателят безработица.

Като заключение може да се направи следният извод: Главният източник за осигуряване на работни места са “Програмите за временна заетост”. Освен, че възпрепятства осигуряването на дългосрочна заетост, липсата на образование и квалификация е сериозна пречка за започване на бизнес или осигуряване на работа. Така наречената “сива икономика” пречи за точното определяне на показателят безработица и коефициентът на заетост на населението.

ОБРАЗОВАНИЕТО КАТО ВРЪЗКА С ИЗИСКВАНИЯТА НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ

Образователната система в община Брусарци се състои от 3 училища – две основни и едно средно.

Изграждането на гражданското общество, развитието на демократичните процеси на съвременния етап открояват като остро актуален проблем съхраняването и обогатяването на традициите, търсенето на иновационни модели за дейността на училището, които оптимизират възможностите му за съществено влияние на неговото най-близко обкръжение.

Мисията на училището е да подпомогне ученика в свободното му развитие, самоусъвършенствуването на богатството на личността му като го включи в различни видове дейности и типове социални общности и разкрие нови сфери на самоизява. Училището трябва да се утвърди като чувствителен барометър на социалните промени в общината, да бъде катализатор на образователните, социалните и културните процеси, да дава своя собствен принос за устойчиво развитие на местната общност.

Главната цел на училищата на територията на община Брусарци е формиране и развитие на личността чрез изграждане на гъвкава и непрекъснато обновяваща се система от дейности, отличаваща се с богато съдържание, специфични форми на работа, висока адаптивност към индивидуалните и възрастовите възможности на учениците.

Инфраструктура на образованието в община Брусарци

№ по ред	Вид на учебното заведение	Брой 2007 г.
1.	ДГ	5
2.	Основни училища 1-8 клас	2
3.	СОУ 1-12 клас	1
	ВСИЧКО:	8

Разпределение на учениците по училища

№ по ред	Учебно заведение	Брой ученици 2007 г.
1.	Основни училища 1-8 клас	214

2.	СОУ 1-12 клас	236
	ВСИЧКО:	450

Основно образование

Основното образование се осъществява в 3 училища, от които две основни и едно средно. Основните училища се намират в с. Крива бара и с. Василовци, средното училище е на територията на град Брусарци.

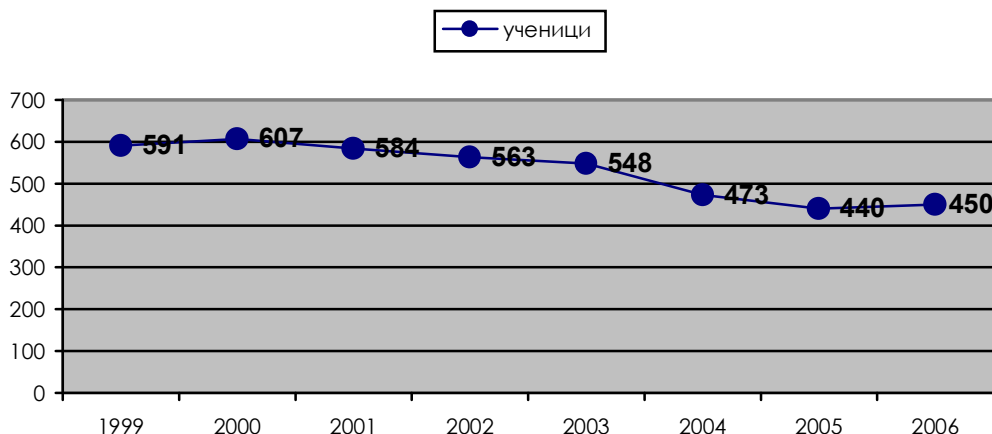
Средно образование

Средното образование се осъществява в СОУ „Христо Ботев” в град Брусарци.

В последните години, поради намаляване на броя на децата, училищните ръководства изпитват огромни трудности при окомплектоване на паралелките. Това довежда до нулеви години за определени класове/ СОУ – Брусарци и изцяло смесени паралелки от закритото през 2006г. ОУ в с. Смирненски. Важно е да се отбележи, че училищата на територията на общината на този етап оцеляват за сметка на децата от ромски произход въпреки, че част от тях въобще не посещават училище.

Деца в предучилищна възраст са обхванати от пет детски заведения. При окомплектоване на групите в тях също се срещат трудности, тъй като голяма част от родителите не са в състояние да заплатят таксите и да изпратят децата си на детска градина.

Броя на учениците през периода 1999-2006 г. се разпределя по години както следва:

Поради липсата на профилирано училище голяма част от децата предпочитат след 7-ми или 8-ми клас да продължат своето образование в училищата в Монтана и Лом, а понякога и Видин или София.

В последните години се обръща голямо внимание на извънкласните занимания като средство за повишаване на интереса на учениците към училището. Именно в тази насока се търсят възможности за прекратяване на годишното намаляване на броя на учениците. В СОУ „Христо Ботев” има кабинет по гърнчарство, където също се провеждат извънкласни занимания в тази насока.

Трите училища на територията на общината са снабдени с модерни компютърни зали, което позволява на учениците да придобият знания по информатика.

В СОУ „Христо Ботев” всяка година се провеждат курсове за бармани, готвачи и сервитьори, което от своя страна е благоприятно за бизнес климата тъй като голяма част от фирмите на територията на общината се занимават с ресторантьорска дейност.

Тенденциите в развитието на образованието от части отговарят на изискванията

на бизнеса. Конкретни договорености има само между СОУ „Христо Ботев” и някои ресторантьорски заведения, за осигуряване на работа на младежи завършили курсовете за бармани, готвачи и сервитьори. Хотелско-рестантьорската база в град Брусарци, която се намира във финална фаза на строеж позволява разкриване на нови работни места в сферата на ресторантьорството и възможност за осигуряване на заетост на ученици завършили курсовете за бармани, готвачи, сервитьори. Извънкласните занимания по грънчарство дават познания на учениците по керамика. Брусарци е град с традиции в керамичното производство и евентуални бъдещи инвестиции в тази област може да осигурят работни места и поле за изява на учениците посещавали заниманията по грънчарство. Модерните компютърни кабинети и учителите по информатика осигуряват познания на учениците по компютърна грамотност, което е много важно за работните места изискващи познания по компютърна грамотност.

Голямото количество и високото качество на пустеещите земи на територията на общината биха довели до възможности за разкриване на работни места в сферата на селското стопанство.

Анализът на възможностите за разкриване на нови работни места показва пряката връзка между секторите на икономиката, образованието и възможностите за нови инвестиции.

Липсата на профилирани паралелки ограничава възможностите на бизнеса да използва кадри от училищата в община Брусарци. Такива се използват в сферата на търговията на дребно, ресторантьорството и селското стопанство. Тези фактори осигуряват една дългосрочна перспектива за разкриване на нови дейности и нови работни места.

VII. АНАЛИЗ НА ПРОЦЕСИТЕ И ТЕНДЕНЦИИТЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

Община Брусарци е разположена в Северозападна България –Област Монтана.

Брусарци е гара на жп линията Мездра – Видин с разклонение за Лом, което по своята същност е от съществено значение за развитието на икономиката на общината.

Средната надморска височина е 162.6м. Най големите реки преминаващи през общината са Лом и Нечинска бара.

От икономическа гледна точка населението е със силно нарушена възрастова структура

(84.3 % коефициент на възрастова зависимост)

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ- статистическа информация

Населени места - брой	10
Кметства	4
Територия в кв.м	194.4
Дял обработваема земя- %	72.3
Население	5984
Население с образование над средно	4.7
Икономическо активно население	2427
Домакинства- брой	2757
Коефициент на заетост- %	4.6
Дял на заети в индустрия- %	21.0
Дял на заети в селско стопанство-%	14.0
Дял на заети в услуги- %	65.1

Пътност на пътна мрежа –км/ 100кв.м	44.8
--	-------------

Общо за икономиката в област Монтана се правят следните констатации :

След краха на социалистическата икономика повечето предприятия изпадат в дълбока криза, продължаваща и в момента. Като по-стабилни предприятия в момента могат да се споменат купените от западни инвеститори завод за акумулатори „Монбат“ и „Берг-Монтана Фитинги“, както и приватизираната текстилна фабрика „Май“, работеща предимно на ишлеми за западноевропейски фирми. Частният бизнес, появил се след 1990 г. не успява да се развие стабилно. Повечето частни предприемачи са дребни и средни търговци, като работодатели могат да се споменат само няколко текстилни фирми с по около 20–30 работника. Голяма част от населението се занимава със земеделие и скотовъдство в околните села през свободното си време. Безработицата в Областта е една от най-високите в страната. Наблюдава се постоянна миграция на работоспособно население към София. Част от населението работи временно или сезонно в Западна Европа, предимно Гърция, Италия и Испания.

Нормално е процесите и констатациите за областния център със същата сила да са валидни и за община Брусарци.

Сравнителната характеристика на общинско и областно ниво в основната характеристика – икономически активно население е следната:

Икономически дейности	Община Брусарци		Област Монтана	
	Икономически активно население	отн. дял	Икономически активно население	отн. дял
Общо	2427	100.00 %	62528	100.00 %

Анализът показва, че в общината са концентрирани едва 3% от работната сила на областта. В подредбата по нисходящ ред на коефициентите по заетост, тя заема 11 място, а по равнище на безработица – 4 място, от общо 11-те общини на Област Монтана.

Територията и съставлява 5.3 % от общата територия на областта, а обработваемата земя- 6.7 % от тази на областта.. Делът на обработваемата, в общата площ на земеделската земя е относително много висок- 88%, а за областта е 84%.

Броят на заетите в аграрния сектор за общината е 3.2% от този на областта, а за секторите на индустрията и услугите, тези стойности са съответно 0.3 % и 1.1%. По брой на заетите една от най големите фирми в Общината е кооперация за производство и услуги “Лебед”.

Този сравнителен анализ на практика представя завършена картината на икономическата стабилност на община Брусарци и е база за стратегически насоки в създаване, разширяване и стабилизиране за процесен модел за развитие на икономическите дейности в общината.

Икономиката на общината е с повече аграрна отколкото промишлена структура. И това при гореспоменатите съотношения е нормално, като идеята на настоящата стратегия е да се опита да изравни в известна степен възните между промишления и аграрния сектор. В икономически смисъл за Община Брусарци не може да се говори за Структуроопределящите отрасли, в истинския смисъл на думата.

Анализирайки секторно икономическите отрасли, прави впечатление, че база не липсва но тя не се използва рационално. Като че ли превес, макар и незначителен има преработвателната и леката промишленост, което като тенденция би било добра изходна база за изграждане на нови предприятия в тези сектори.

Прави впечатление относително малкия почти забележим дял на туризма ,като сектор от икономическите дейности. На практика на територията на община Брусарци не

може да се говори за развит туризъм. И това не се обуславя само от липсата на хотел и прилична ресторантска база, което на практика не дава възможност на желаещите да отседнат с туристическа цел в общината. Макар че има красиви местности и чудесна природа, нищо не е направено за тяхното популяризиране. Като спортен туризъм, с известни условности, можем да приемем дейността на ловците и риболовците. В този сектор на икономическия живот на Община Брусарци, неизползван е един огромен ресурс, а именно даденостите които общината има за развитието на така наречения **Селски туризъм**. В това отношение, като че ли предприемчивостта на хората е на посредствено ниво, а това е една неизползвана възможност която би могла да вдигне относителния дял на заетите и повдигне покупателната способност на населението в общината, което от своя страна да даде тласък в развитието на търговията и услугите.

Не на последно място стои проблема с кадрите за захранване на бъдещите производства и търговска дейност.

Тенденциите в развитието на образованието, пряко свързани с изискванията на работодателите, в контекста на набелязване на подходящи за инвестиране области са в следните направления: реструктуриране и приоритизиране на учебните програми в професионалните гимназии в посока на пазара на труда. Конкретни договорености между професионалните гимназии и работодатели от структуро-определящите предприятия и МСП, за определени професии и бъдещата реализация на кадрите. Обучения на специалисти в интерпретиране и маркетинг на културно-историческото и природно наследство и създаване на квалифицирани кадри в областта на туризма. Постигане на координация между частния туристически сектор, браншовите организации и публичните структури. Макар и прерогатив на частната инициатива, туризмът в общината не би могъл да се развие пълноценно без действени партньорства между всички заинтересовани страни. Фокуси на съвместни действия са мерките по планиране, изграждане на туристически продукти, маркетинг, реклама и информация, институционализиране.

В заключение, би могло да се каже че независимо от преобладаващо аграрния сектор в Община Брусарци, от гледна точка на тенденциите за развитие има неизползван потенциал, както в областта на производството и преработвателната индустрия, така и областта на туризма и услугите. Би било редно стратегически да се заложи развитие в тези сектори на икономическия живота на Общината.

VIII. SWOT АНАЛИЗ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ

Главната цел на SWOT анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. В световната практика SWOT анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на предприсъединителните и структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на фирмата, сектора или региона, както и периодична оценка на мястото ѝ в бранша (за сектора – мястото му в регионалното или националното стопанство, а за региона – позицията му в рамките на страната). Резултатите от SWOT анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват

потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодоленени.

Преди да преминем към SWOT-анализа на отделните сектори в социално-икономическото развитие на община Брусарци, ще споменем, че в нашата страна има сериозни проблеми, свързани с наличието, количеството и качеството на необходимата изходна информация и достъпа до нея. Както и при всички останали анализи, предназначени за органи и лица, вземащи решения, трябва да се работи с достоверна, официализирана информация. За съжаление националната и регионалната статистика в България като цяло не съответства на световните стандарти и не е в състояние да задоволи потребностите от достатъчна по количество и качество актуална информация за целите на подобен анализ.

ГЕОГРАФСКО ПОЛОЖЕНИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ

Силни страни	Слаби страни
- Благоприятно географско положение – близко разположение до транспортни коридори № 4 и № 7; - Уникално съчетание на климат и биологични ресурси. Екологичен баланс;	липса на възможности за транс-гранично сътрудничество;
Възможности	Заплахи
подобряване състоянието на пътищата от Републиканската пътна мрежа и общинските пътища на територията на областта.	липса на достатъчно финансови средства за подобряване състоянието на републиканската и общинската пътна мрежа в рамките на общината;

ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ И РЕСУРСИ

Силни страни	Слаби страни
- благоприятен климат за развитието на разнообразно земеделие (производство на зърнени и технически култури, зеленчукопроизводство и лозарство); - почвените ресурси на областта благоприятстват развитието на високоефективно земеделско производство; - горите (20975 дка) имат стопанско значение предимно в старопланинската част на областта, а наличието на разнообразен дивеч в тях е предпоставка за развитието на ловно стопанство; - наличие на значителни водни ресурси: язовири, водоеми и канали, реки, блата и мочурища,	- проявява на свлачищни и срутищни процеси, - с изключение на някои нерудни изкопаеми общината като цяло е бедна на полезни изкопаеми – няма рудни полезни изкопаеми и енергийни източници, съществува зависимост от внос от други райони, без това да е сериозен лимитиращ фактор за развитието на областта; - проява на неблагоприятни климатични явления като ранни есенни и късни пролетни слани, продължителни засушавания, интензивни извалявания, обледявания на електропроводите и снегонавявания по пътищата през зимата; - наличие на значителен брой декари пустеещи земи

рибарници	
• наличие на кариери	
Възможности	Заплахи
• разработване и реализиране на проекти по линия на САПАРД (в предприсъединителния период) и от структурните фондове на ЕС (след 2007 г.) • подобряване на системата за контрол и управление на дърводобива при строго съблюдаване на екологичните изисквания и предписанията на лесоустройствените проекти; • подобряване състоянието на горския фонд, засегнат от незаконни сечи, природни бедствия, съхнене, болести и пожари; • възможности за използване на необработваемите земи за производство на ЕКО продукция • осъществяване на хидротехнически мероприятия с цел регулиране на речния отток, подобряване на водоснабдяването на населените места и осигуряване на води за напояване на достъпни за земеделските стопани цени; • възможности за увеличаване на лесистостта на територията чрез залесяване край населените места реките и водните площи с бързо растящи дървесни видове.	• недостиг на финансови средства за реализиране на проекти в областта на ефективното използване на природните ресурси и опазване на околната среда; • засилване на засушаванията в резултат от евентуални промени в климата; • намаляване дела на обработваемата земя и влошаване на структурата на земеползването в резултат от прекалено раздробяване на земеделските имоти; • намаляване на водните ресурси и влошаване на техните качествени характеристики в резултат от антропогенната дейност; • липса на законодателство, регламентиращо изискванията за опазване и управление на ландшафтите и непълнота на законодателството за опазване на биоразнообразието; • опасност от засилване на неконтролираната сеч в реституираните гори.

ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЯ

Силни страни	Слаби страни
• половата структура на населението в областта е относително благоприятна за естественото възпроизводство и трудовото участие на населението; • въпреки големия относителен дял на етнически малцинствени групи (<u>около 30%</u>), взаимоотношенията между различните етнически общности са хармонични и няма напрежение и опасност от конфликти;	• основен демографски проблем в областта е отрицателният естествен прираст в комбинация с отрицателен миграционен баланс; • намаляване на общия брой на населението и концентрирането му в по-големите градове на страната, както и в чужбина • влошаване на възрастовата и образователната структура на населението; • бедност на голяма част от селското и немалка част от градското население; • липса на специализирана работна ръка;

Възможности	Заплахи
- създаване на предпоставки за задържане на населението в селата чрез разработване и реализиране на специални програми и проекти - повишаване на доходите и подобряване на условията за живот в областта; - осигуряване на работни места за задържане на икономически активното население; - подобряване на образователната структура с акцент върху професионалното обучение на младите хора.	- бързото застаряване на населението в бъдеще ще създава сериозни проблеми за социално-икономическо развитие на областта; - отрицателният естествен прираст, дължащ се на намалената фертилност и на неблагоприятната възрастова структура на населението ще окаже неблагоприятно влияние върху неговото възпроизводство в перспектива; - миграциите на населението (главно на младите генерации) ще продължават да оказват и в бъдеще негативно влияние на останалите демографски параметри;

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Силни страни	Слаби страни
- голям дял на малките и средните предприятия, което е предпоставка за по-голяма адаптивност и гъвкавост на местната икономика към предизвикателствата на пазарната икономика; - значителен агро екологичен потенциал за развитие и високо-ефективно земеделие; - значителен потенциал за развитие на горското стопанство и за добив на недървесни горски ресурси (билки, горски плодове, гъби, дивеч, рибни ресурси и др.); - засилен контрол върху незаконните сечи и увеличаване броя на влезлите в сила наказателни постановления за нарушителите; - Стабилизиращи икономически процеси. “Монтангус” ООД и ЕТ “Еленка Григорова” – Монтана - натрупан опит и традиции в шивашката промишленост; - натрупан опит и традиции в керамичното производство - традиции в земеделското производство; - добри условия за развитие на животновъдството и земеделието. - възстановена собственост върху горите;	- недостатъчно добре развити партньорски връзки между бизнеса и органите на държавната и местната власт; - използване на остарели технологии и амортизирани съоръжения, непълноценно работят много промишлени предприятия, ниска е конкурентно способността им; - въпреки големия брой на малките предприятия, те нямат достатъчно сериозен принос в областната икономика; значителна част от тях работят по неритмични поръчки на малки серии (на „ишлеме”); - инфраструктурата в малките села отблъсква инвеститорския интерес; - свит пазар и понижено търсене на стоки и услуги, поради ниските доходи на населението; - затруднена е реализацията на произвежданата продукция, разчита се повече на поддържане на ниски конкурентни цени, отколкото на иновации и активен маркетинг; - намалява производството на почти всички земеделски култури, поради намаляването на засетите площи, въпреки относителното увеличаване на средните добиви; - малка част от земеделските

• съхранена природна среда в района; • незамърсена и не увредена околна среда; • наличие на нетрадиционни обекти като ВЕЦ при язовира в с. Смирненски • наличие на свободен промишлен фонд ЕООД "Възход"	производители са регистрирани като такива и не могат да ползват държавни субсидии; • земеделските производители не разполагат с необходимите финансови ресурси за закупуване на висококачествен посадъчен материал и за прилагане на модерна агротехника; • отрицателно влияние върху земеделското производство оказват ниските изкупни цени и недостатъчните възможности за реализация на продукцията; • малък относителен дял на поливните земи, напоителните съоръжения в голямата си част са разрушени и разграбени; • земеделските стопани почти не са запознати с европейските изисквания за качество на продукцията; • през последните години има спад в залесителните мероприятия, поради недостатъчните инвестиции от страна на държавата за залесяване; • все още липсва пазар на горски имоти, което е характерно и за страната като цяло; • не са обезпечени финансово съхраняването, социализирането и комерсиализирането на културно-историческото наследство и природните дадености чрез туризма; • ограничител за привличането на туристи и качествено им обслужване е липсата на цялостна рекламна, маркетингова и информационна дейност за общините и областта като цяло. • на територията на общината няма изградена канализационна мрежа • неопитен и неефективен мениджмънт. • слабо развит маркетинг. • ниска степен на използване на информационните технологии и електронна търговия. • недостатъчна организираност и колективно лобиране. • недостатъчна подготовка за изискванията на европейските пазари. • липса на достатъчно капацитет за разработване на проекти и усвояване на средствата от ЕС.
---	---

	• липса на хотелска и ресторантьорска база • голяма част от културно-историческите обекти са в лошо състояние • липса на собствен инвестиционен капитал на местните предприемачи и слаби предприемачески способности.
Възможности	Заплахи
• привличане на инвестиции в земеделието, индустрията и туризма; • разработване и реализиране на програми и проекти за интензифициране на икономическото развитие на периферните села • създаване на общинска бизнес-асоциация, обединяваща усилията на лица и фирми за развитието на предприемачеството в общината; • възможност за изграждане на хотелска и ресторантьорска база - туристически пакети услуги; • необходимо е разработване на стратегия за повишаване капацитета за усвояване на средствата от структурните фондове на ЕС след 2007 г.; • благоприятните почвено-климатични условия и богатият опит в земеделието дават шанс в развитието на биологично земеделие по европейски стандарти, което ще стимулира развитието на хранителната промишленост; • необходимо е провеждане на обучителни семинари относно изискванията за екологично производство, условията на европейски пазар, повишаването на пазарните умения и агротехническата култура на земеделските производители; • разработване на маркетингова стратегия за възраждане и интензифициране на земеделието, за създаване на гъвкави механизми за насърчаване на земеделското производство и защита интересите на производителите; • внедряване на нови сортове и породи в растениевъдството и животновъдството; • възстановяване на напоителните системи; • разработване на кариера за добив на глина за керамично производство • разработване на стратегия за развитие на туризма с цел и план за действие -	• неблагоприятна бизнес среда, поради високи данъци, бюрокрация, и сива икономика; • продължаващ спад в производството и закриване на предприятия, в т.ч. и приватизирани; • липсата на млада работна сила в селските общини, поради изчерпване на демографския им потенциал, ще усили в бъдеще темпа на социално-икономическия упадък на тези територии; • налице са несъвършенства в законовата и под-законовата нормативна база за стопанисването на недържавните гори (например, връщането на собствеността не е обвързано с даване на цялостни права за ползване на горските плодове, гъбите и билките); • липса на мащабни научни разработки, насочени към оценка на влиянието на горскостопанските практики върху биологичното и ландшафтно разнообразие; • производствените бази след приватизацията са разрушени • слабо развито земеделие. • много пустеещи площи. • висок процент безработица сред ромската общност и де-мотивация за работа. • липса на браншови съюзи.

• формирането на регионален „марков” туристически продукт,	
--	--

СЪСТОЯНИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА

Силни страни	Слаби страни
• добро качество на работната сила; • през последните години слабо се понижава равнището на безработицата в областта, но това се дължи предимно на осигуряване на временна работа по програмата „От социални помощи – към осигуряване на заетост”; • предприятията в леката промишленост са фактор за намаляване на безработицата, предимно сред жените; • многобройни и разнообразни средища на културно развитие (културно-исторически паметници, читалища, библиотеки и др. • културно-историческо наследство, което е важен ресурс за развитието на туризма;	• поради демографския срив постоянно намалява броят на икономически активното население ; • средните заплатите в областта са пониски, от тези за страната; • тежък социален проблем са високите относителни дялове на продължително безработните, безработните младежи, безработните с намалена работоспособност и безработните без образование, квалификация и професия; • състоянието на пазара на труда отразява големите различия в социално-икономическото развитие между град Брусарци и всички останали села в общината; • недостатъчна социализация на ромската общност, въпреки приетата областна програма за интеграция на етническите малцинства; • лицата с прекъснати здравно-осигурителни права са предимно сред ромската общност и селата с голяма безработица; • поради задълбочаващата се демографска криза, броят на учениците постоянно намалява; • работещите в образователната сфера имат нисък де-мотивиращ социален статус; • не достигат финансови средства за поддържане и усъвършенстване на материалната база на учебния процес; • липсват алтернативни форми за запълване на свободното време на учениците, особено в селата • не достигат финансовите средства за развитието на културата и поддържането на богатите културни традиции в областта; • недостатъчно ефективно се използва богатото културно-историческо наследство за развитието на туризма; • поради ограничените финансови средства, читалищата не могат да

	реализират дейности, свързани с попълване на библиотечните фондове, популяризирането и съхраняването на местните фолклорни обичаи и традиции и др.
Възможности	Заплахи
• разработване и реализиране на програми и проекти за насърчаване на заетостта, за квалификация и преквалификация и обучение през целия живот; • осигуряване на временна заетост по различни програми, включително при реализиране на инфра-структурни проекти, на проекти в земеделието и горското стопанство; • създаване на НПО в сферата на професионалното обучение, квалификацията и преквалификацията и в дейности, насочени към рисковите социални и етнически групи; • реализиране на проекти за интегриране на децата от малцинствените групи в образованието; • разработване и реализиране на проекти за съхраняване и възстановяване на културно-историческото наследство в общината; • разработване и реализиране на проекти за популяризиране в страната и чужбина на културните традиции, за превръщането им в туристически продукт.	• задълбочаването на демографската криза ще доведе до още по-голямо намаляване на икономическата активност на населението, до увеличаване на броя на закритите училища и детски градини, до повишаване на равнището на безработицата сред учителите; • продължаващият социално-икономически упадък на селата предизвиква свръх-концентрация на работна сила в областния център и ще засили външната миграция на икономически активно население; • ще се увеличи дела на лицата без здравно-осигурителни вноски и ще се увеличат социалните разходи за тях; • липса на мотивация за работа сред лица, за които социалното подпомагане е начин на живот; • задълбочаването на различията между реалните потребности на пазара на труда и нивото професионалното обучение в областта ще възпрепятства адаптирането на местната икономика към новите предизвикателства; • подценяването на индивидуалната работа с талантливите деца ще има негативен социално-икономически ефект в бъдеще.

СЪСТОЯНИЕ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Силни страни	Слаби страни
• развити пътни връзки между общинския център и селата; • относително добре развита жп-инфраструктура, подпомагаща транспортните и икономическите й връзки с останалата част от страната; • относително добре развита енергийна инфраструктура - всички села са снабдени с електроенергия	• недоброто общо състояние на техническата инфраструктура отблъсква инвеститорския интерес; • по-голямата част от територията се обслужва единствено от общинската пътна мрежа, чието поддържане е затруднено, особено в зимни условия; • проявата на свлачища по пътищата в планинските части изисква допълнителни средства за укрепителни мероприятия; • в селата липсва канализационна мрежа,

	което е остър санитарно-хигиенен проблем; • поливните площи са малка част целия поземлен фонд • съществуващите площи за напояване не са пригодени за новите условия на дребно земеделско производство.
Възможности	Заплахи
• подобряването на състоянието на общинската пътна мрежа ще подпомогне социално-икономическото развитие на малките населени места; • газифицирането на стопанските субекти и развитието на пазара на природен газ за битови нужди ще повиши енергийната ефективност и ще подобри екологичното състояние; • подобряването на видовия и сортовия състав на земеделските култури и внедряването на нови технологии за напояване ще позволи по-икономично използване на водните ресурси.	• Не-осигуряване на финансови средства за ремонт и поддръжка на пътищата от републиканската и общинската пътна мрежа;

СЪСТОЯНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Силни страни	Слаби страни
• общото състояние на компонентите на околната среда е задоволително • като цяло екологичното състояние на почвите позволява практикуването на биологично земеделие и производство на екологично чиста продукция; • необходимо е постоянно следене на качествата на атмосферния въздух • да се налагат строги санкции за замърсяване над нормите на всички причинители.	• в селата е необходимо по-добре организирано смето-събиране;
Възможности	Заплахи
• формиране на еколого-съобразна ефективна структура на икономиката на общината; • усъвършенстване на екологичното законодателство в съответствие с европейските изисквания и новите социално-икономически условия; • внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и	• недостиг на финансови средства за реализиране на екологични проекти; • отлагане на кардиналното решаване на проблемите, свързани с депонирането на твърдите битови отпадъци; • увеличаване на площите с нарушени територии и не-решаване на проблема с тяхната ре-култивация;

природните ресурси, вкл. Географски информационни системи (ГИС); • проблемите, свързани със замърсяването на водите могат да се решат с построяването и функционирането на пречиствателни станции; • повишаване на екологичната култура на населението, екологично образование и възпитание на подрастващите;	
---	--

ТЕРИТОРИАЛНА СТРУКТУРА

Силни страни	Слаби страни
• разнообразна териториална структура, позволяваща многофункционално и комплексно използване; • значителен дял на земеделските и горските територии, което благоприятства развитието на земеделие, горско стопанство и туризъм;	• като цяло техническата инфраструктура не задоволява нуждите на населените места; • урбанистичната среда в населените места като цяло не съответства на съвременните изисквания за благоустройство и жилищен комфорт;
Възможности	Заплахи
• превръщане на малките села в опорни икономически и обслужващи центрове, балансиращи притегателната сила на общинския град; • обогатяване на аграрния облик на периферните села с допълнителни функции, подпомагащи урбанистичното им развитие; • подобряване състоянието на техническата инфраструктура на населените места; • актуализиране на кадастъра и устройствените планове на населените места.	• продължаваща де-популация на периферните села и задълбочаване на вътрешно общинските различия в нивото на социално-икономическо развитие; • липса на достатъчно финансови средства за благоустройство на малките населени места.

IX. СТРАТЕГИЯ ЗА МЕСТНО ИКОНОМИЧЕСКОРАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ (2007-2013 г.)

1. СТРАТЕГИИ, ПРИОРИТЕТИ, ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БРУСАРЦИ

Изводи на базата на SWOT анализа върху социално-икономическото развитие на община Брусарци.

На основата на SWOT анализа на отделните сектори с определяне на силните и слаби страни, възможностите и заплахите могат да се направят следните изводи:

Първо, обезпеченост на общината с:

Благоприятно географско положение за осъществяване на транспортни и икономически връзки;

Наличието на природни и демографски ресурси и дадености.

Наличието на определен икономически и инфраструктурен потенциал;

Задоволително състояние на околната среда;

Неизползвани природните ресурси

Дребен бизнес, предлагащ икономически възможности

Толерантно съжителство на хора с различни културни, етнически и религиозни различия

Общинско управление и държавни служби, ползващи се с високо обществено доверие.

Второ, избор на визия на общината и стратегически насоки при определяне на приоритетите и системата от мерки,

Общата визия на Община Брусарци е: да се превърне в развит промишлен и селскостопански център с ключово значение за транс националното икономическо сътрудничество и привличането на чужди инвестиции, с разширяваща се и обновяваща се инфраструктура, със съхранени културно исторически и природни забележителности, с високо квалифицирана работна сила и висок индекс на човешко развитие.

Стратегическите насоки за социално-икономическо развитие на община Брусарци на базата на SWOT анализа по сектори се основават преди всичко на наличните ресурси, принципа на устойчиво развитие и евро-интеграционна политика на местно ниво, отчитайки икономическия потенциал и традиции на населението и при предварително формирани стратегически цели и приоритети, даващи ориентири на бъдещите промени в общината.

Стратегически приоритети и цели в развитието на общината.

Стратегическите приоритети на община Брусарци следва да са насочени към постигане на:

Динамична и конкурентноспособна икономика отговаряща на европейските стандарти;

Развитие на селското стопанство и преработка на селскостопанската продукция

Модернизацията на инфраструктурата на общината;

Развитие на човешките ресурси и повишаване жизненият стандарт на населението;

***Популяризиране на културно-историческото наследство;
Подобряване на екологичното състояние и опазване на околната среда
укрепване и усъвършенстване на институционалния капацитет***

Предпоставки и условия за определяне на стратегическите цели са:

- увеличаване на икономическия потенциал и развитие на производството в общината;
- наличие на макроикономическа стабилност на малките и средните предприятия и насърчаване развитието на малкия и средния бизнес;
- наличие на агро-екологичен потенциал за развитие на високо ефективно земеделие;
- стабилизиране на заетостта и подобряване качеството на работната сила;
- подобряване качеството на живот и социалния статус на населението;
- създаване на условия за прилагане на единната европейска здравна и образователна система;
- осигуряване на приходи чрез съвместни дейности с фирмите, проектите и програмите по линията на Европейския съюз;
- намаляване на съществуващото замърсяване на въздуха, водите и почвите и осигуряване на устойчиви показатели за качеството на средата;
- укрепване на ролята на местната власт в тясно сътрудничество с гражданските организации, бизнеса и научно-техническите среди.

Основните принципи, върху които се основава стратегическата рамка на регионалното развитие на община Брусарци са :

- партньорство между всички институции и структури на гражданското общество в процеса на реализацията на стратегията
- координация в управленските звена и между тях на всички равнища, носещи отговорност за постигане на очакваното състояние;
- концентрация на финансовите средства и човешки ресурси за осъществяване на набелязаните цели;
- взаимодействие на действията заложи в различните програми за постигане на комплексен социално-икономически ефект;
- отвореност за допълнения и адаптивност на стратегическите намерения към бързо променящите се условия на средата в която ще се реализира стратегията.

Чрез изпълнение на целите заложи в стратегията през 2013 година община Брусарци ще се превърне в:

- съвременна, динамично развиваща се административно-териториална единица в националното и европейско пространство;
- социално балансирана община;
- привлекателна за инвеститорите с благоприятна бизнес-среда и устойчиви темпове на икономическо развитие;
- община с екологично чиста среда, в която ефективно се използват местните ресурси за развитие на екологично земеделие и туризъм;
- община с развита техническа инфраструктура, отговаряща на потребностите на обществото и бизнеса.

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА:

СОЦИАЛНО-БАЛАНСИРАНА ИКОНОМИКА, ОСНОВАНА НА МЕСТНИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ОТГОВАРЯЩА НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ СТАНДАРТИ

ПРИОРИТЕТ 1

ЦЕЛ.1.: ПОДОБРЯВАНЕ НА БИЗНЕС-КЛИМАТА, ПОВИШАВАНЕ НА ИНВЕСТИЦИОННАТА АТРАКТИВНОСТ НА ОБЩИНАТА И СТИМУЛИРАНЕ НА СВОБОДНИЯ ПРЕДПРИЕМАЧЕСКИ ДУХ

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.:Осъвременяване на производството, въвеждане на нови технологии и повишаване конкурентно способността.

- индустриално производство с въвеждане на високо технологично и техническо оборудване в промишлеността;
- увеличаване мащабите на конкурентно способността на продукцията и адаптиране на по-големите фирми в общината към Единния европейски пазар
- спазване на екологичните, ергономичните и здравословни производствени норми
- създаване на предпоставки за по-голяма адаптивност и гъвкавост на местната икономика към предизвикателствата на европейската пазарна икономика;
- създаване на производствени предприятия със смесено и международно участие;
- създаване на условия за привличане на инвестиции;

М.2.:Стимулиране на предприемаческия дух, повишаване на административния и мениджърски капацитет на бизнес субектите и подкрепа на утвърдените фирми.

- актуализиране на общинските разпоредби с цел улесняване процедурите по регистрацията на нови и развитие на утвърдените фирми
- улеснява развитието на икономическите субекти в общината чрез ограничаване на административния контрол, въвеждане на индивидуалното административно обслужване на инвеститорите и на нови електронни услуги за бизнеса.
- намаляване данъчното бреме за предприемачите и изваждане на „светло” сенчестата икономика
- създаване на програми, мерки и възможности за икономическо развитие, за участие на бизнеса в управлението на общината и за укрепване капацитета на специалистите по бизнес развитие

М3.:Активна подкрепа на МСП от общината.

- създаване на общински фондове за подкрепа на МСП;
- разработване на специализирани програми за насърчаване и подкрепа развитието на МСП;
- създаване на условия за макроикономическа стабилност на МСП в общината ;
- намаляване на административните процедури и данъчното бреме;
- създаване на консултантско-информационни и посреднически центрове за подпомагане на МСП ;
- популяризиране на финансиранятия по линия на Европейските фондове
- популяризиране на данъчните преференции при наемане на лица от определени рискови групи
- разширяване на диалога между общината и МСП

М.4.: Активен диалог между общината, бизнеса и НПО.

- създаване на бизнес-координационен съвет с участие на общината и представители на местния бизнес с цел взаимна информираност за предстоящи общински и бизнес проекти и инициативи;
- разработване на бизнес каталог с общинско участие;
- информираност на бизнес средата чрез интернет пространството от общината за предстоящи финансиранятия по Европейските програми и, международни и национални фондове;
- съдействие на общината за контакти с чужди бизнес партньори;
- разработване на съвместни общински и бизнес програми;
- развитие на активна рекламна дейност

М.5.: Развитие на преработвателната промишленост.

- създаване и развитие на малки предприятия за преработване на селскостопанска продукция
- изграждане на винарска изба и цех за бутилиране на вина
- изграждане на малко предприятие за производство на зеленчукови и плодови консерви
- изграждане на хладилна база с възможност за съхранение на дълбокозамразени плодове и зеленчуци
- изграждане на животински пазар, отговарящ на съвременните изисквания
- разширяване на мрежата от млекопунктове в общината
- изграждане на пункт за контрол на качеството на произведената продукция
- Създаване на сдружения на земеделски производители за кандидатстване с проекти в Европейския съюз

ЦЕЛ.2.: РАЗВИТИЕ НА СЪВРЕМЕНЕН И КОНКУРЕНТНОСПОСОБЕН АГРОБИЗНЕС

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 2:

М.1.:Подкрепа на традиционните за общината земеделски производства

- разработване на общинска аграрна програма за устойчиво развитие на земеделието в съобразена с новите европейски изисквания с цел ефективно използване на финансиранята от ЕС;
- разработване на маркетингова стратегия за интензифициране на земеделието, с цел създаване на гъвкави механизми за насърчаване на земеделското производство и защита интересите на производителите;
- създаване на агро-информационен-консултативен и рекламен център с цел оказване помощ на земеделските производители за условията на усвояване на европейските фондове в земеделието и рекламиране продукцията на земеделските производители ;
- възстановяване на системата от напоителни канали и хидромелиоративни съоръжения;
- създаване на тържища за селскостопанската продукция;

М.2.:Разкриване на нови земеделски производства

- създаване условия за развитие на биологично земеделие съобразено с европейските стандарти;
- създаване на лозови масиви
- създаване на масиви от билкови насаждения
- стимулиране икономическия интерес на отделните земеделски производители за обединение в по-големи масиви, с цел прилагане на по-съвременни методи на земеделие и защита на интересите;
- насърчаване внедряването на нови сортове в растениевъдството и породи в животновъдството;
- инвентаризация на почвено-климатичните условия и определяне на подходящи територии за биологично производство на традиционни и алтернативни култури;
- насърчаване създаването на специализирани животновъдни ферми
- стимулиране отглеждането и събирането, изкупуването и преработката на екологично чисти природни продукти;
- отглеждане на нови видове култури-алтернативно земеделие-търсени на пазара в Европа и други страни
- подпомагане на полупазарни стопанства в процес на реструктуриране;
- подпомагане създаването на сдружения на производителите;
- създаване на агро-бизнес центрове за обмен на информация, нови технологии и нововъведения;
- подобряване на квалификацията на заетите в селското и горското стопанство;
- помощ за повишаване на качеството на селскостопанската продукция; Дейности по управление на земеделските земи:
- помощ по НАТУРА 2000;
- прилагане на подхода ЛИДЕР за местно развитие;
- помощ за непроизводствени инвестиции в селското и горското стопанство;
- помощ по агроекологични схеми и схеми за хуманно отношение към животните;
- подпомагане на производството на биологична и екологично чиста продукция; Дейности за управление на горските земи:
- подпомагане на горско-екологични дейности;
- залесяване на ерозирани земеделски земи;

- подпомагане на прилагането на лесоустройствените планове – възстановяване на горския потенциал, залесяване, горска инфраструктура, предотвратяване на ерозията;

ПРИОРИТЕТ 2

ЦЕЛ.1.: РАЗВИТИЕ И МОДЕРНИЗАЦИЯ НА ИНФРАСТРУКТУРНАТА МРЕЖА НА ОБЩИНАТА

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.:Развитие и модернизация на транспортната инфраструктура

- разширяване и рехабилитация на съществуващата общинска пътна мрежа ще подпомогне развитието на малките населени места;
- рехабилитация и развитие на общинските и местните пътища и пътни съоръжения;
- ремонт и реконструкция на уличната мрежа в населените места на общината;
- доизграждане на обходни трасета с цел създаване на ефективна организация на пътното движение;
- ефективно използване на европейските фондове по проекти за развитие на транспортната мрежа в общината в съответствие с европейските транспортни оси;

М.2.:Развитие на съобщителната инфраструктура и преминаване към цифровизация

- разработване на цифров модел на кадастралния план за населените места в общината;
- изграждане на Интернет мрежа на територията на общината
- доизграждане и модернизация на съществуващата съобщителна мрежа с цел улесняване информационно-комуникационния достъп на населението до съответните институции;
- повишаване на телефонната плътност и подобряване качеството на телефонните услуги във всички населени места на общината;
- по-широко приложение на информационните технологии в публичната администрация;

М.3.:Модернизация на съществуващата енергийна инфраструктура, въвеждане на нови енергоефективни технологии и повишаване на енергийната ефективност

- внедряване и използване на нетрадиционни източници на енергия- малки ВЕЦ, слънчеви колектори, модерни отоплителни системи на базата на биомаса и др.;
- развитие на енергийната ефективност в отоплението на обществени и жилищни сгради;
- обновяване на уличното осветление с енергоспестяващи лампи;

- подпомагане и стимулиране на промишлените потребители на енергия за обновяване на машини и съоръжения.

М.4.: Модернизация на водопроводната и канализационна инфраструктура

- реконструкция и модернизация на съществуващата водопроводна мрежа с цел намаляване загубите от вода и пълно задоволяване питейно-битовите нужди на населението, и потребностите на индустрията и селското стопанство;
- реконструкция на съществуващата и изграждане на нова водопроводна мрежа в населените места на общината;
- изграждане на канализационна мрежа в населените места на общината
- изграждане на модулни пречиствателни станции;
- рехабилитация на съществуващи тръбни кладенци;
- въвеждане на модерни системи за пестеливо използване на водата;
- въвеждане на системи за интегрирано наблюдение и управление на параметрите на околната среда за предотвратяване на замърсявания;
- обезвреждане на стари замърсявания и рехабилитация на засегнати обекти и територии;
- опазване на биоразнообразието и защита на природната среда;
- укрепване на свлачища и речни брегове; корекции на реки;
- въвеждане на нови производствени технологии, ограничаващи замърсяването;
- предотвратяване на рискове - природни и производствени; изработване на планове за управление на рискове;

ПРИОРИТЕТ 3

ЦЕЛ.1.: Развитие на човешките ресурси и повишаване жизнения стандарт на населението

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.: Повишаване качеството на образователното равнище съобразено с изискванията на ЕС

- за подобряване условията в образованието
- съвместно с работодателите разработване на ясен план-прием в средното училища съобразен с изискванията на регионалната икономика;
- работа с родителските комитети по осигуряване качеството на преподавания учебен материал;
- сформиране на доброволци от средите на пенсионери-бивши учители, които да подпомагат усвояването на преподавания учебен материал от ученици от малцинствата и такива със слаб успех;
- развитие на системата от извън-училищни занимания с цел запълване на свободното време на подрастващото поколение в обществено-полезен труд;
- енергийни обследвания на общински училища;
- повишаване осветеността на отделни части в училищата, изграждане на допълнително осветление;

- саниране на общински училища, включващо смяна на дограма и изолиране на сградата в т.ч. училища и детски градини;
- осъществяване на разяснителна информационна дейност за енергийна ефективност с цел намаляване на енергопотреблението;
- осигуряване на общинска охрана в училищата, целодневните детски градини и други детски заведения с оглед опазване здравето на децата и предотвратяването на прояви с престъпни деяния;
- актуализиране на програма за закрила на децата от насилие и приобщаване на младите хора към социалния живот;
- осъществяване на строг контрол върху дейността на търговски обекти и обекти за развлечения, относно продажбата и сервирането на алкохолни напитки и тютюневи изделия на непълнолетни лица;
- прилагане на образователна система, съобразена с нуждите на пазара на труда;
- подобряване на връзките между професионалното обучение и производствените предприятия;
- повишаване на квалификацията на педагогическия персонал;
- прилагане на дейности за предотвратяване на преждевременното напускане на училище, включително от ромските деца;
- прилагане на програми за образование и професионално обучение през целия живот;
- гъвкави системи за професионално образование и обучение, според търсенето на регионалния пазар;

М.2.: Развитие на здравната мрежа и подобряване на здравното обслужване на населението

- особени грижи към лица с намалена работоспособност;
- грижи за здравното обслужване на безработните от етническите общности;
- обновяване, ремонтване и осъвременяване на техническото оборудване в здравните заведения, подобряване на енергийната ефективност в тях;
- инвестиции за развитие и подобряване на качеството на здравните услуги;
- осигуряване на качествени и достъпни здравни услуги за населението на цялата територия на областта;
- въвеждане на нови видове здравни услуги;
- прилагане на образователни системи за профилактика и здравословен начин на живот;

М.3.: Подобряване условията на живот и интеграция на ромите и етническите малцинства в общественния живот на общината

- мерки за социализация на ромското население;
- стимулиране създаването на НПО от средите на малцинствата;
- обръщане на изпреварващо внимание към подрастващото поколение от малцинствените групи с цел по-бързото им приобщаване към общо-европейските изисквания и начин на живот
- дейности за подкрепа на активно гражданско участие на местни ромски общности и НПО за социализиране на ромското население – образователно- възпитателни дейности за деца и възрастни за повишаване на социалната, здравната и битовата култура, за спазване на обществените норми;

- стимулиране на специфични за общността трудови дейности, подпомагане на самонаемането и предприемачеството;
- подпомагане на дейности на местните власти и НПО за приобщаване на ромите към трудовия пазар;

М.4.: Създаване условия за повишаване на трудовата заетост на населението

- разкриване на работни места за лицата с намалена трудоспособност
- пропагандиране на европейския принцип за обучение през целия живот;
- работа с Дирекция Бюро по труда за осигуряване на финансови средства за квалификация и повишаване квалификацията на заетите лица;
- активно действие за осигуряване на алтернативна заетост на сезонните работници, особено в селата;
- ограничаване на лицата на социално подпомагане чрез стимулиращи и санкциониращи действия
- професионална преориентация и преквалификация на безработни, в т. ч. рискови групи и такива в неравностойно положение - трайно безработни, възрастни, роми;
- подкрепа на начинаещи предприемачи и самонаети чрез професионално обучение;
- подкрепа за създаване на младежка заетост;
- подкрепа на дейности за заетост на хора с увреждания;
- създаване на регионална информационна система за професионално насочване и осведомяване;

М.5.: Усъвършенстване системата на социално подпомагане в съответствие с изискванията на ЕС

- реинтеграция и възможности за разкриване на социални услуги с цел подобряване положението на възрастните хора и хората с увреждания в общината;
- разширяване на обхвата на дейността "Домашен социален патронаж" на територията на общината;
- създаване на обществена трапезария;
- разкриване на дневни центрове за деца и възрастни самотни хора;

ПРИОРИТЕТ 4

ЦЕЛ.1.: Развитие и диверсификация на туризма и популяризиране на културно историческото наследство

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.: Създаване условия за развитие на интегриран и алтернативен туризъм, чрез популяризиране на културно-историческото наследство на общината

- насърчаване на частното предприемачество в туризма;
- създаване на хотелска база;
- преустройство на жилищни сгради за селски туризъм;
- създаване на условия за развитие на екотуризм, селски, конгресен и ловен и;

- използване на местните занаяти, културно-историческото наследство и фолклорни традиции за развитие на туристически цели;
- развитие на съпътстващи туристически услуги;
- създаване на регионална туристическа асоциация, обединяваща усилията на лица и фирми за развитието на туризма в общината;
- засилени грижи към изкуствени водоеми предпоставка за развитие на интензивно поливно земеделие и за риболовен туризъм и краткотраен седмичен отдих
- повишаване квалификацията на заетите в туристическите услуги;
- развитие на публично-частното партньорство;
- разработване на еко-маршрути и популяризирането им страната и чужбина

М.2.: Създаване на информационно и маркетингово обезпечаване на предлаганите туристически продукти

- информационно осигуряване на туризма чрез изграждане на общински информационно-туристически център;
- провеждане на пазарни проучвания и осигуряване на достъп до тях;

М.3.: Възстановяване и трайно експониране на културно-историческото наследство

- разработване и реализиране на проекти за популяризиране в страната и чужбина на културните традиции, за превръщането им в туристически продукт.
- особено внимание към детските таланти

ПРИОРИТЕТ 5

ЦЕЛ.1.: Подобряване на екологичното състояние и опазване на околната среда

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.: Формиране на еколого-съобразна ефективна икономическа структура на общината

- въвеждане на стимулиращи и санкциониращи данъчни ставки при намаляване на вредните емисии и отпадъци;
- програма за заустване на битови и промишлени отпадни води само в канализационната мрежа;
- алтернативен туризъм (познавателен, спелеотуризъм, скално катерене и др.)

М.2.: Внедряване на нови информационни технологии в управлението и поддържането на околната среда

- откриване на “зелен телефон” за получаване на информация от населението при забелязване на нарушения;
- предоставяне на населението на непрекъсната общодостъпна информация за еколошко-съобразно земеделие

М.3.: Разширяване и поддържане на зелената система на общината

- засилване взаимодействието с различни НПО, Ловно-рибарския съюз и други подобни организации;
- предоставяне на информация на обществеността за физически и юридически лица предприели действия в ущърб на зелената система;
- работа с училищата и стимулиране техните действия по поддържане и увеличаване на горските масиви;
- залесяване край населените места реките и водните площи с бързо растящи дървесни видове;
- предоставяне на дърва за огрев срещу участие в залесителни мероприятия;
- съвместна работа с Националното управление на горите

М.4.: Запазване на екологичното равновесие, чрез усъвършенстване системите за почистване на водите, въздуха и територията на общината от твърди отпадъци

- разработване на програми за премахване и рекултивиране на нерегламентираните сметища;
- ограничаване на ерозионните и свлачищни процеси на територията на общината;
- опазване чистотата на реките, водните басейни и рационалното им използване;
- рационално използване и опазване на биологичните ресурси;

ПРИОРИТЕТ 6

ЦЕЛ.1.: Развитие на местното самоуправление и усъвършенстване на общинския и институционалния капацитет на общината

МЕРКИ КЪМ ЦЕЛ 1:

М.1.: Демократизиране на местното самоуправление чрез въвеждане на Европейската иновационна практика

- съвместно работа с Националното сдружение на общините по понататъшната децентрализация
- постепенно привличане на лица от малцинствата в управлението;
- участие в работа на Общинския съвет на експерти от “третата възраст”, бивши водещи специалисти в различни сфери на обществен и икономически живот;
- предварително предоставяне за обществено обсъждане проектоматериалите за заседанията на Общинския съвет

М.2.: Разширяване на координацията за прилагане на местната политика и управление на средствата от Европейските структурни фондове

- разработване на общинска политика насочена към стимулиране на местното социално-икономическо развитие и използване европейските практики за планиране и управление на регионалното развитие;
- обучение на органите на местно самоуправление за подготовката на проекти финансирани по програми на ЕС, както и изграждане на умения за бъдещо участие в разпределението на средствата от структурните фондове на ЕС;
- участие на общината в европейски и други международни програми за сътрудничество;

ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ (ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ)

В най-голяма степен успешното реализиране на стратегията за развитие на община Брусарци ще зависи от финансовата обезпеченост на дейностите, заложи в Плана за действие.

Основните групи източници за финансиране на реализацията на стратегията са:

- Държавно финансиране от републиканския бюджет, включително планирани средства за провеждането на регионалната държавна политика в районите за целенасочено въздействие (за общините, попадащи в групата на районите за целенасочено въздействие);
- Общинския бюджет;
- Търговски дружества с държавно или общинско участие;
- Частни търговски дружества;
- Финансови инструменти на Европейския съюз (структурните фондове, кохезионния фонд);
- Финансови средства от други международни програми и проекти;
- Други източници.

За България като член на Европейския съюз все по-важно значение ще е капацитетът за усвояване на средствата от структурните фондове и кохезионния фонд на ЕС

2007 година е много важна като първа година от членството на България в Европейския съюз.

Общото финансиране от ЕС за България е в размер на 6 853 млрд. лева

I. Структурни фондове:

1. ЕФРР (Европейски фонд за регионално развитие).
2. ЕСФ (Европейски социален фонд).
3. ФЕОГА (Европейски фонд за ориентиране и гарантиране на селското стопанство).
4. ФИОР (Финансов инструмент за ориентиране на риболова).

II. Кохезионен фонд - Предвиден е да финансира крупни инфраструктурни обекти и проекти свързани с опазването на околната среда.

За програмния период 2007-2013 г. в рамките на Националната Стратегическа Референтна Рамка са разработени седем оперативни програми и два

национални плана:

1. ОП “Развитие на конкурентноспособността на българската икономика”

Приоритети:

- Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационните дейности;
- Повишаване на ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда;
- Финансови ресурси за развитие на предприятията;
- Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика;
- Техническа помощ;

2. ОП “Транспорт”

Приоритети:

- Развитие на ж.п. инфраструктура по основните национални и трансевропейски транспортни коридори;
- Развитие на пътна инфраструктура по основните национални и трансевропейски транспортни коридори;
- Подобряване на навигацията и развитие на комбиниран транспорт;
- Техническа помощ;

3. ОП “Околна среда”

Приоритети:

- Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в населени места с над 2000 екв. ж.;
- Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци;
- Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие
- Техническа помощ;

4. ОП “Човешки ресурси”

Приоритети:

- Насърчаване създаването на нови работни места и развитие на пазар на труда, насърчаващ включването;
- Повишаване производителността и адаптивността на заетите;
- Подобряване качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието;
- Подобряване на достъпа до образование и обучение;
- Социално включване и насърчаване на социалната икономика;
- Повишаване ефективността на институциите на пазара на труда, социалните и здравни услуги;
- Транснационално и междурегионално сътрудничество;
- Техническа помощ;

5. НОП “Регионално развитие”

Приоритети:

- Устойчиво и интегрирано градско развитие;
- Регионална и местна достъпност;
- Устойчиво развитие на туризма;
- Създаване на регионални и местни мрежи; сътрудничество и изграждане на капацитет;
- Техническа помощ;

6. ОП “Административен капацитет”

Приоритети:

- Добро управление;
- Управление на човешките ресурси в държавната администрация, съдебната система и структурите на гражданското общество;
- Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление;
- Техническа помощ;

7. ОП “ Техническа помощ”

Приоритети:

- Подкрепа за изпълнението на дейностите, извършвани от Централното координационно звено, сертифициращия орган, одитиращия орган, управляващия орган на ОПТП, Комитета за наблюдение на НСРР, Комитета за наблюдение на ОПТП;
- По-нататъшно развитие и подпомагане на функционирането на единната информационна система за управление и наблюдение;
- Популяризиране на европейската кохезионна политика в България и осигуряване на обща и статистическа информация;

8. Национален план за развитие на земеделието и селските райони

Приоритетни оси:

- Развитие на конкурентно земеделие и горско стопанство и основан на иновации хранително-преработвателен сектор;
- Опазване на природните ресурси и защита на околната среда в селските райони;
- Подобряване на качеството на живот и насърчаване на възможностите за заетост в селските райони;
- Подхода “Лидер” – изграждане на местен капацитет и подобряване на местното управление;

9. Национален стратегически план за рибарство и аквакултури

Община Брусарци не е в списъка в 86 общини попадащи в агломерационите (градски) ариали

Община Брусарци ще бъде основен бенефициент главно по две оперативни програми – ОП “Регионално развитие” – Преоритети III и IV и ОП “Околна среда” и частично по Националния план за развитие на земеделието и селските райони.

Тъй като оперативните програми се одобряват по отделно от Европейската комисия, до края на месец юли 2007 г, като първите покани за проектни предложения ще бъдат обявени в края ноември **2007 г.**

За да бъде готова за усвояването на средствата по ОП, Община Брусарци трябва да извърши подготовка на всички нива.

За целта всички проектни предложения заложиени в ОПР на Община Брусарци, предстои да бъдат включени в **Матрица за общински проекти.**

Организация и координация на дейностите за постигане на целите

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в дългосрочен план.

Такива вътрешни фактори биха могли да бъдат:

- Коренна промяна в националните приоритети на страната и проявлението на процеси, водещи до изостряне и влошаване на политическата и социално-икономическата ситуация в страната.
- Рязко влошаване на международната политическа обстановка, на валутния пазар и на световната и европейската икономика.

Очевидно е, че е невъзможно да се предскажат с високо ниво на достоверност всички промени, които биха настъпили към хоризонта на изпълнението на стратегическите цели и конкретните дейности в плана за действие. Това означава, че реализацията на общинската стратегия трябва да се възприема като един непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи и адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и условия.

Основните компоненти на стратегията (визията, стратегическите цели, приоритетите, мерките и плана за действие) имат за цел да дадат преди всичко перспективите и насоките за развитие на община Брусарци и нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени. В този смисъл партньорството между областната администрация, общинските власти в Брусарци, бизнес субектите, НПО, всички заинтересовани лица и институции, като ще гарантира включването и изпълнението на повече дейности в интерес на цялото население. Затова е целесъобразно въз основа на разработената стратегия и план за действие да се изготвят годишни програми за изпълнение, които да бъдат обвързани със съответните годишни бюджетни и други финансови ресурси.

Координирането и контролът върху изпълнението на общинската стратегия ще се осъществяват от специално създадена работна група, включваща специалисти и ключови фигури от различни сектори. Съставът на Групата за координация се предлага от Общинския съвет за регионално развитие и се назначава от кмета, който отговаря пряко за изпълнението на стратегията.

Основните оперативни функции на работната група са:

- Координира работата на отговорните институции;
- Осъществява връзките между общината и други области при разработването и реализирането на съвместни проекти;
- Поддържа контакти с национални и международни институции;
- Съдейства за намирането на допълнителни финансови източници;
- Подпомага разработването на проекти и програми;
- анализира изпълнението на отделните задачи и предлага актуализирането на стратегията;
- Ежегодно изготвя доклад за хода на изпълнение на плана за действие.

Система за мониторинг

Системата за наблюдение и контрол (мониторинг) върху изпълнението на общинската стратегия е важен инструмент на стратегическото планиране и провеждането на ефективна регионална политика. Органът, който ще бъде натоварен с такива функции, е Групата за мониторинг, чийто състав се предлага от Кмета и се одобрява от Общинския съвет за регионално развитие. Според нормативните изисквания, в Групата за мониторинг се включват заместник-кмет, ръководител на инфраструктурно предприятие, представител на частна фирма и представител на НПО. В

правомощията на Групата за мониторинг влизат наблюдение върху хода на изпълнение на стратегията и плана за действие и изготвяне на ежегоден доклад до Областния съвет за регионално развитие за постиженията и проблемите, свързани с изпълнението на областната стратегия. Констатациите и препоръките в тези ежегодни доклади служат за основа при вземането на решения от страна на Общинския съвет за регионално развитие и Кмета.

С цел оптимизиране на цялостната дейност по изпълнението на стратегията могат да се извършват промени в съставите на групите за координация и мониторинг, включително и да се привличат и външни експерти.

Актуализацията на Общинската стратегия и Плана за действие ще се извършва в съответствие със Закона за регионално развитие. Ще се вземат предвид настъпилите промени в социално-икономическата среда вътре и извън региона. Актуализираната областна стратегия и План за действие се одобряват от Общинския съвет за регионално развитие.

Системата от критерии и показатели (индикатори), по които се извършва наблюдението и контролът върху изпълнението на стратегията трябва да отговаря на следните по-важни изисквания:

- Лимитираност – количеството на показателите трябва да бъде ограничено;
- Измеримост – трябва да съществуват методики, позволяващи да се измери всеки показател;
- Всеобхватност – показателите трябва да отразяват всички основни аспекти в социално-икономическото развитие на общината;
- Информационна осигуреност – трябва да съществува и да бъде достъпна информация за всички показатели.

По-долу са представени основните индикатори за оценката и контрола върху реализацията на общинската стратегия за развитие, които могат да бъдат допълвани и с други допълнителни измерители, характеризиращи ефекта от изпълнението или неизпълнението на планираните дейности. Важно изискване към тези измерители е да „работят“ на базата на официалната статистическа информация.

Списъкът на индикаторите за наблюдение и контрол по отделни сектори включва:

1. ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Общи данни

- Нетни приходи от продажби на предприятията от не-финансовия сектор
- Брой на заетите лица в предприятията от не-финансовия сектор

Равнище на икономическо развитие

- Брутен вътрешен продукт - общ и на човек
- Брутна добавена стойност - обща и по сектори

Инвестиции

- Разходи за придобиване на ДМА – по сектори и собственост.
- Чуждестранни преки инвестиции

Финанси

- Собствени приходи в местните бюджети
- Инвестиционни разходи в местните бюджети

Селско стопанство

- Използвана земеделска площ
- Производство на растителни култури - количества по видове, добиви
- Производство на месо и мляко – по видове

Промисленост

- Продукция на промишлените предприятия – по отрасли и собственост

Строителство

- Реализирани приходи от строително-монтажни работи

Туризм

- Реализиран брой ношувки

2. СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Демографско състояние и тенденции

- Естествен прираст
- Миграция

Пазар на труда

- Коефициент на икономическа активност
- Коефициент на безработица

Доходи и разходи на домакинствата

- Общ доход на домакинствата по източници
- Общ разход на домакинствата по групи разходи

Здравеопазване

- Лекари и стоматолози – общо и на 1000 жители
- Регистрирани общи практики – общо и на 1000 жители

Образование

- Преподаватели на 100 учащи се

Култура и изкуство

- Театри
- Читалища
- Библиотеки
- Жилищно задоволяване
- Жилища на 1000 обитатели
- Пренаселени жилища
- Необитавани жилища
- Ново строителство

3. ОКОЛНА СРЕДА

- Водоснабдяване
- Канализационни системи и пречистване на отпадъчни води
- Качество на въздуха (серни оксиди, азотни оксиди, въглероден оксид, въглероден диоксид)
- Деградация на земите и почвите (ерозия, киселинност, засоляване)
- Депонирани твърди отпадъци
- Капацитет на ПСОВ
- Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

- *Транспортна система*
- Гъстота и състояние на пътната мрежа – по класове
- Гъстота и състояние на жп мрежа
- *Съобщителна система*
- Плътност на телефонни постове
- Интернет достъп
- Територии със затруднен достъп до РТВ програми
- *Водостопанска система*
- Използвана вода
- Доставена вода
- Напоявани площи

Х. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Комуникационната стратегия е комплекс от дейности, насочена към населението в общински мащаб, които имат за цел да разясняват приоритетите и предимствата на разработката за социално–икономическото развитие на общината.

Комуникационната стратегия е механизъм за партньорство между местната институция, бизнеса, неправителствени организации, медии.

Провеждането на комуникационната стратегия е насочена към доближаване на българските граждани към ежедневно измерение на членството в ЕС, но в същото време трябва да се полагат и целенасочени усилия за повишаване на знанията на европейските граждани за България.

Тя улеснява достъпа на гражданите до информация и е важна предпоставка за постигане на устойчив резултат от комуникационните дейности и придобиването на трайни знания за интеграционните процеси.

2. ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ

Дейностите на Комуникационната стратегия на проекта са насочени към: местните власти, бизнеса, различните социални и професионални групи в общински мащаб:

- информационни кампании
- поддържане на информационен център
- издаване и разпространение на информационни материали
- обществени дискусии и семинари
- публикации в общинските медии
- провеждане на анкети сред бизнеса и населението
- създаване и поддържане на Интернет страница
- увеличаване на мултипликационния ефект.
- засилване на присъствието на Комуникационната стратегия в публичното пространство в общински и регионален аспект.

3. ЦЕЛИ

Цел 1. Да отговори на информационните потребности на обществото и на различните социални и професионални групи в общината за по-бързо и адекватно реагиране на процесите свързани с присъединяване към ЕС.

Цел 2. Да осигури необходимата обществена подкрепа при реализиране стратегията за социално-икономическо развитие на общината.

Цел 3. Да съдейства за мобилизиране на инвестиционните и финансови ресурси в общината за реализация на стратегията.

Цел 4. Повишаване на ефективността на дейностите по Комуникационната стратегия.

Цел 5. Да популяризира местния икономически потенциал и инвестиционни проекти

Цел 6. Да укрепи и оптимизира процеса на разработване, изпълнение, мониторинг и отчитане на информационните дейности, изпълнявани в рамките на Стратегията.

Цел 7. Да се разпространява обективна информация за ЕС и за страните-членки в България.

Цел 8. Да се обясняват резултатите от присъединяването на България към ЕС както за цялото общество, така и за отделни негови групи.

Цел 9. Да подготви всички професионални среди в България за успешно вписване в политиките на ЕС.

Цел 10. Да се подобри общественото познаване и разбиране на предприсъединителните програми на ЕС и да се мотивират всички партньори за по-активно участие в процеса на програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на предприсъединителните инструменти на ЕС.

ХАРАКТЕР

Още в самото начало след идентифицирането на необходимостта от такава стратегия, на общия ѝ облик и партньори, трябва да се определи и нейният характер. Стратегията трябва да е:

- **Децентрализирана** - информацията и комуникацията трябва да се стремят да покрият колкото е възможно по-голяма част от територията на общината.
- **Гъвкава** - самият процес е много динамичен, както и движението на общественото мнение, поради което стратегията трябва да може да реагира на промени, както и да включва нови послания. Това означава, че стратегията и непосредственият план за действие трябва да се актуализират всяка година.
- **Диалогична** - тъй като това е общинска стратегия, тя трябва да успее да координира и обедини усилията на всички институции, които в момента вече полагат усилия към популяризиране и разясняване на европейската интеграция. Т. е. от първостепенна важност за реализирането на стратегията е изграждането на мрежа от ключови фигури и институции, които реално участват в нея.

4. МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Мобилизиране на налични ресурси.
2. Използване на планирани и провеждани инициативи на други организации и институции.
3. Обучение на работния екип.
4. Работа с целевите групи.
5. Срещи и дискусии с представители на целеви групи.
6. Постоянно представяне пред обществото на целите и мерките за постигането им и търсене на подкрепа и съдействие.

5. КРЪГОВЕ, ФОРМИРАЩИ ОБЩЕСТВЕННОТО МНЕНИЕ В ОБЩИНАТА:

- Обществеността;
- Представители на работодателите на местния бизнес;
- Служители в Общинска администрация;

- Журналисти;
- Студенти;
- Преподаватели и учители;
- Научни институти и политически фондации;
- Църкви;
- Ръководители на обществени организации (политически, професионални, търговски сдружения, регионални), групи за натиск и експертни групи.

От огромна важност е тази стратегия да се провежда в тясно сътрудничество с неправителствените организации и социални партньори в общината, съседни общини, областта и страната.

6. ОТРИЦАТЕЛНИ СТРАНИ НА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА

1. Сравнително слабо е познаването на интересите и информационните нужди на отделните обществени групи. в общината
2. Посланията на европейската интеграция се поднасят почти само от служители в общината и политически лица
3. Няма налични достатъчно експертите в отделните области
4. Не се обмислят и дискутират важни теми за самата община от типа на Дебата за бъдещето на ЕС.
5. Не се работи достатъчно ефективно с отделните социални групи в зависимост от техните преки интереси и тези групи не са достатъчно ясно идентифицирани.
6. Не се използва достатъчно наличието на агро-екологичен потенциал за развитие на високо ефективно земеделие
7. Комуникационните канали са твърде централизирани - не е достатъчна работата по региони и по места.
8. Сравнително недостатъчна и неефективно адресирана е информацията за наличните проекти и за условията за кандидатстване по тях, което е и една от причините за слабото усвояване на тези средства.
9. Средствата за такава дейност са недостатъчни
10. Липса на достатъчно финансови средства за реализиране на значими социални проекти.
11. За преодоляване на безработицата все още се отдава голямо значение на финансирането от държавата на временната заетост
12. Значително изоставане в областта на опазване на околната среда и подобряване на битовото обслужване на населението
13. Сравнително малко са събитията за популяризиране на България в чужбина.

7. КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНИКИ

Към настоящия момент няма много институции и организации в община Брусарци, които да използват много от техниките за разпространяване на информация към гражданите у нас. Целта на настоящата стратегия е да координира и институционализира връзката между тях, така че да се засили ефикасността на всяка отделна извършвана дейност.

- Информационни емисии и съобщения за европейската проблематика (в това се включват и тези, насочени към определени програми на ЕС)
- Публикации на европейска тема (книги, брошури, вестници, списания, бюлетини, интернет).
- Предавания по радио и телевизия
- Срещи и дискусии с представители на целеви групи

- Събития на ниво официални институции и неправителствени организации на регионално ниво
- Специални събития, посветени на Общината, съседни общини и областта

8. ФИНАНСИРАНЕ

Провеждането на стратегията ще се финансира с отпуснати средства от републиканския бюджет за всяка конкретна година. Възможно е да се създаде и специален фонд за набиране на средства от частния сектор за промоциране на общината в България в чужбина.

За целта в общинския бюджет трябва да се отделят средства всяка година, определени за провеждането на тази стратегия. Трябва да се активира наличният ресурс.

9. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Трябва да се изгради мрежа от лица и институции за контакти, които ще отговарят за прилагането на стратегията в общината. Тези лица ще отговарят за ритмичното и точно подаване на информация от съответната институция, фирми, граждани или организации за провежданата политика. Те ще са упълномощени да отговарят на въпроси на медиите и обществеността и да им съдействат при получаване на информация. Такива лица трябва да са излъчени от **всеки обществен кръг както и от работни групи по отделните въпроси към общината.**

10. ЕТАПИ

Всеки един от етапите на кампанията трябва да бъде пряко свързан с изпълнението на общинската стратегия за развитие. По този начин обществото ще бъде своевременно или, ако е необходимо, предсрочно информирано за процесите, за реформите, които общината провежда, за да ги изпълни, както и в общ план за същността и смисъла на стратегията, приоритетите и целите за развие на Община Брусарци.

11. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Необходимостта от създаването на такава практика се определя както от факта, че тя трябва да послужи като база за формиране облика на кампанията, така и поради необходимостта от нейното актуализиране вече в хода на самото провеждане. Резултатността на въведената стратегия може да се проверява именно чрез такива редовни проучвания както в рамките на цялото общество, така и сред отделни негови части. Трябва да се ползват резултатите от подобни изследвания в отделните общини. Обликът на кампанията и промените в нейната линия трябва да се определят съобразно резултатите от тези проучвания.

Поръчването на тези регулярни проучвания трябва да станат част от задълженията на общината и техните резултати да служат за актуализиране на приоритетите на стратегията за съответен период от време.

РАБОТНА ПРОГРАМА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННАТА СТРАТЕГИЯ ПО ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

<i>Приоритети</i>	<i>Целеви групи</i>	<i>Дейности</i>	<i>Отговорни институции</i>	<i>Бюджет в лева</i>
Разясняване на промените, които ще настъпят в живота на	Широката общественост	Издаване и разпространение на информационни	Общинска администрация	

населението на общината след присъединяването на страната ни към ЕС		материали • Публикации в общинските печатни и електронни медии • Провеждане на събития с по широк обществен отзвук		
Разясняване на приоритетите на общинската стратегия	• Общинска администрация • Бизнес среди • Широката общественост	• Работни срещи и дискусии • Издаване и разпространение на информационни материали • Публикации в общинските печатни и електронни медии • Организиране на мобилни информационни точки • Изграждане на партньорство.	Общинска администрация	
Представяне политиката за общинско развитие и реформите в местното самоуправление и административното обслужване	• Общинска администрация • Бизнес среди • Медии • Широката общественост	• Разработване на специализирана интернет страница • Провеждане на дискусии и семинари • Изработване и разпространение на информационни материали • Публикации и репортажи • Провеждане на социологически проучвания	• Общинска администрация	
Информация за новите възможности пред земеделските производители в общината в условията на ЕС	• Земеделските стопани, лични стопанства, дребни фермери, средни производители и преработвател и, населението в селските райони	• Издаване и разпространение на информационни материали • Публикации на материали и постоянни рубрики • Провеждане на семинари и дискусии • Организиране на мобилни информационни центрове	• Общинска администрация • НПО	
Разпространяване на информация за очакваните промени в сферата на социалната политика в общината в условията на ЕС	• Общинска администрация • Представители на професионални и общности	• Изработване и разпространение на информационни материали • Публикации и репортажи • Провеждане на	• Общинска администрация • НПО	

	• Бизнеса • Медии • Широката общественост	дискусии и семинари		
Увеличаване информираността на населението за защита на гражданските им права и засилване обществената подкрепа в борбата с престъпността и корупцията в условията на ЕС	• Местната администрация • Професионални общности • Медии • Широката общественост	• Организиране и провеждане на обществени дискусии • Изработване и разпространение на аудиовизуални материали • Публикации в местния печат • Провеждане на социологически проучвания	• Общинска администрация • НПО • читалища	
Подготовка и развитие на общинския капацитет за усвояване средствата от програмите на ЕС	• Общинска администрация • Професионални общности • Бизнес средите • Земеделски производители	• Провеждане на кръгли маси, семинари и работни срещи • Провеждане на проучвания и анализи • Изработване на специализирани интернет страници • Издаване и разпространение на информационни материали	• Общинска администрация • НПО • читалища	

Април 2007